

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

BAK-WKR.0802.3.2026

Pan
Sławomir Bąk
p.o. Dyrektora
Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Ocena zgodności wypełniania przez muzeum zadań przewidzianych w ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach i statucie muzeum oraz kontrola prawidłowości wykorzystania i rozliczania środków dotacji pochodzących z budżetu Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w latach 2020-2025

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Jednostka kontrolowana	Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym ul. Rynek 19 24-120 Kazimierz Dolny
Temat kontroli	Ocena zgodności wypełniania przez muzeum zadań przewidzianych w ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach i statucie muzeum oraz kontrola prawidłowości wykorzystania i rozliczania środków dotacji pochodzących z budżetu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w latach 2020-2025.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Piotr Kondraciuk od 16 września 2019 r. do 15 września 2022 r., pani Izabela Andryszczak od 16 września 2022 r. do 24 lipca 2024 r., pani Danuta Smuga od 25 lipca 2024 r. do 24 lipca 2025 r., pan Tomasz Mleczek od 25 lipca 2025 r. do 30 września 2025 r. oraz pan Sławomir Bąk od 1 października 2025 r. ¹
Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli	Art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ² .
Kontrolerzy	1) ██████████ – naczelnik w Wydziale ds. Strategii Rozwoju Muzeów w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2) ██████████ – główny specjalista w Wydziale ds. Strategii Rozwoju Muzeów w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 3) ██████████ – główny specjalista w Wydziale ds. Strategii Rozwoju Muzeów w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 4) ██████████ – główny specjalista w Wydziale Kontroli Resortowej w Biurze Audytu Wewnętrznego i Kontroli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 5) ██████████ – kierownik Działu Ochrony Zbiorów Publicznych w Narodowym Instytucie Muzeów, 6) ██████████ – główny konserwator w Narodowym Instytucie Muzeów.
Numer upoważnienia	114/U/2026/MKiDN z dnia 24 kwietnia 2026 r.
Czynności kontrolne	od 11 maja do 19 czerwca 2026 r.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny badanych obszarów były ustalenia dokonane w wyniku działań kontrolnych, na które składała się analiza wypełniania przez muzeum zadań przewidzianych

¹Marzena Brzezicka, Danuta Smaga oraz Sławomir Bąk sprawowali funkcję pełniących obowiązki Dyrektora Muzeum.

²Dz. U. z 2026 r. poz. 158. Dalej jako: ustawa o kontroli w administracji rządowej.

	przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi oraz analiza wykorzystania i rozliczenia dotacji celowej otrzymanej z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Podstawa sporządzenia dokumentu pokontrolnego	Art. 46 i 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej.
	Do projektu wystąpienia pokontrolnego złożono zastrzeżenie na podstawie pisma z dnia 27 sierpnia 2026 r., które zostało oddalone.

II. OGÓLNA OCENA SKONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

Ogólna ocena	Działalność Muzeum w badanym zakresie należy ocenić negatywnie.
Uzasadnienie oceny	Ogólną ocenę działalności Muzeum sformułowano na podstawie oceny poszczególnych obszarów działalności objętych kontrolą: 1. Formalnoprawne podstawy działalności, w tym organizację pracy Muzeum, oceniono negatywnie, 2. Prawdliwość prowadzenia ewidencji zgromadzonych zbiorów i zgodności ze stanem faktycznym, oceniono negatywnie, 3. Warunki zwiedzania oraz korzystanie ze zbiorów i zgromadzonych informacji, oceniono negatywnie, 4. Realizację zadań z zakresu zabezpieczania i konserwacji zbiorów, oceniono negatywnie, 5. Działalność naukową, popularyzatorską, artystyczną i upowszechniającą kulturę, oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami, Muzeum realizuje i rozwija działalność popularyzatorską, artystyczną i upowszechniającą kulturę, dostosowując swoją ofertę edukacyjną do różnych grup wiekowych oraz osób posiadających szczególne potrzeby edukacyjne i komunikacyjne. 6. Procedury wewnętrzne i prowadzoną dokumentację w zakresie bezpieczeństwa muzeum i zgromadzonych zbiorów, oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami, Muzeum wykonuje „Roczne analizy stanu zabezpieczenia Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem” . Ochrona fizyczna i zabezpieczenia techniczne w oddziałach Muzeum są dostosowane do potencjalnych zagrożeń oraz do wartości zabezpieczanych zbiorów i są realizowane na podstawie Planów ochrony Muzeum. 7. Terminowość i prawidłowość wykorzystania oraz rozliczania dotacji celowych ze środków Ministra, oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami. Muzeum prawidłowo i terminowo rozliczyło

sześć dotacji celowych. Jednakże stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokumentowania czynności związanych z realizacją zadań.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W trakcie kontroli ustalono, że obecnie obowiązujący regulamin organizacyjny jest w części niezgodny ze statutem. Natomiast część wewnętrznych aktów prawnych – zarządzeń dyrektora jest niezgodna z obowiązującym regulaminem organizacyjnym. Kolejno wprowadzane regulaminy organizacyjne (2020, 2023, 2025) powielają zapisy wprowadzające stanowiska pracy działalności podstawowej niezgodne z ustawą z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach³ (dalej: *ustawa o muzeach*). Dodatkowo, w wyniku wprowadzenia regulaminu organizacyjnego w grudniu 2025 r. doszło do spłaszczenia struktury organizacyjnej Muzeum. Nastąpiła całkowita centralizacja zarządzania – zlikwidowano stanowiska kierowników oddziałów, co w przypadku Muzeum wielooddziałowego jest rozwiązaniem wpływającym niekorzystnie na działalność statutową i realizację zadań ustawowych. Struktura wprowadzona powołanym regulaminem uniemożliwia pracownikom oddziałów uzyskanie awansu zawodowego.

W okresie objętym kontrolą zmniejszeniu uległa liczba pracowników pionu merytorycznego o 47 %, przy ogólnym wzroście liczby pracowników. Należy przy tym wskazać, że pomniejszenie wymiaru czasu pracy samodzielnego stanowiska głównego inwentaryzatora zbiorów muzealnych i połączenie z samodzielnym stanowiskiem ds. konserwacji w jeden etat zagraża należytemu wykonywaniu zadań wynikających ze statutu oraz ustawy o muzeach. Stwierdzono również, że w kontrolowanym okresie nie było pełnej obsady dyrektorskiej na stanowiskach zastępców dyrektora. Opisany stan rzeczy utrudniał zarządzanie Muzeum.

W Muzeum nie został opracowany i wprowadzony regulamin zwiedzania oraz nie zostało wydane zarządzenie w sprawie określenia warunków oraz cennika ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, co należy uznać za uchybienie organizacyjne. Art. 2 ustawy o *muzeach* nakłada obowiązek zapewnienia właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji, a także bezpieczeństwa zgromadzonym zbiorom. Brak dokumentu nie sprzyja standaryzacji obsługi, dostępności i transparentności. Z chwilą likwidacji Działu Biblioteki i Archiwum Historycznego ograniczono możliwość swobodnego korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji zarówno pracownikom pionu merytorycznego jak i interesantom z zewnątrz. Stwierdzono również nieprawidłowości

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 385.

w ewidencjonowaniu wybranych losowo zbiorów muzealnych, w postaci braku wypełnionych pól na kartach ewidencyjnych (m.in. wartości w dniu nabycia, miejsca i czasu powstania, stanu zachowania czy opisu obiektu), niedołączonej do kart ewidencyjnych dokumentacji wizualnej obiektu, braku oznakowania obiektu, czy rozbieżności pomiędzy ewidencją a oznakowaniem obiektu. Ponadto w Muzeum nie funkcjonuje program komputerowy do ewidencji zbiorów, co odbiega od przyjętych standardów prowadzenia ewidencji, w tym w formie elektronicznej. Ustalono również, że część obiektów nabytych do zbiorów muzealnych i zakwalifikowanych do dokonania wpisów w księdze inwentarzowej zbiorów nie została zewidencjonowana, co jest niezgodne z obowiązującymi przepisami.

Muzeum nie posiada planów konserwatorskich dla zabytków nieruchomych. Bieżąca opieka ogranicza się jedynie do ogólnobudowlanych przeglądów okresowych. Dokumentacja konserwatorska muzealiów w formie cyfrowej przechowywana jest wyłącznie na komputerze lokalnym konserwatora, bez sporządzania kopii zapasowych w archiwum zakładowym lub na serwerach zewnętrznych. Muzeum nie wdrożyło zintegrowanej strategii ochrony przed szkodnikami – Integrated Pest Management (IPM), co rodzi ryzyko zniszczenia substancji zabytkowej. Karty ewidencyjne nowo pozyskanych obiektów nie zawierają opisów stanu zachowania z chwili pozyskania ich do zbiorów. Muzeum nie dokumentowało także stanu zachowania muzealiów po ich powrocie z wypożyczeń zewnętrznych. W przypadku prac zleczanych podmiotom zewnętrznym stwierdzono brak dokumentacji z sondażu rynku, co narusza wewnętrzne regulacje Muzeum. Ponadto stwierdzono brak pisemnego potwierdzania obchodów konserwatorskich w książkach obiektów/magazynów, a także wprowadzanie na ekspozycję elementów organicznych (np. pni drzew) bez uprzedniej dezynfekcji i dezynsekcji. Ustalono, że część oddziałów posiada niewystarczającą powierzchnię magazynową oraz brak odpowiedniego wyposażenia magazynów, dostosowanego do przechowywanych zbiorów.

W kontrolowanym okresie Muzeum nie wydawało katalogów naukowych zbiorów. Nie był również wydawany periodyk muzealny (rocznik, półrocznik, kwartalnik) oraz nie organizowano konferencji naukowych.

W trakcie kontroli wykazano również nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa Muzeum i zgromadzonych zbiorów. Stwierdzono brak przygotowanego planu ochrony Muzeum dla tymczasowego magazynu zbiorów w wynajmowanych pomieszczeniach budynku PTTK w Puławach. Dla systemów zabezpieczenia elektronicznego

nie były prowadzone książki eksploatacji, Zastrzeżenia dotyczą także braków w dokumentacji przeglądów wynikających z prawa budowlanego, [REDAKTOWANE]

Na potrzeby realizacji i rozliczenia sześciu zadań publicznych finansowanych z dotacji celowych otrzymanych od Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego Muzeum nie prowadziło wyodrębnionej ewidencji księgowej środków dotacji w zakresie dokonywanych wydatków, czym naruszono art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*⁴ oraz §7 umów dotacyjnych.

Nie przestrzegano zapisów wewnętrznego zarządzenia regulującego zasady udzielania zamówień publicznych do wartości nieprzekraczającej kwoty 130.000,00 zł, poprzez zatwierdzanie niekompletnych wniosków o dokonanie zakupu lub usługi oraz poprzez stosowanie wyłączeń do zakupów lub usług w kwocie do 20.000,00 zł niezgodnie z procedurą przewidzianą zarządzeniem.

W 25 przypadkach dowody księgowe wykazane w sprawozdaniach z wykonania zadania nie zawierały adnotacji o dokonaniu sprawdzeń pod względem formalno-rachunkowym, merytorycznym oraz zatwierdzeń do wypłaty, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o *rachunkowości*⁵ oraz z obowiązującymi w Muzeum zarządzeniami nr 20/2019 oraz nr 19/2021 w sprawie *określenia obiegu, opisywania i rejestracji dokumentów finansowo-księgowych w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym*.

W 5 spośród 42 umów zawartych przez Muzeum nie uwzględniono kar umownych mających na celu zabezpieczenie interesu Muzeum oraz środków Ministra przekazanych na realizację zadań wynikających z podpisanych umów dotacyjnych.

III. OPIS USTALONEGO STANU FAKTYCZNEGO

1. Formalnoprawne podstawy działalności i organizacja pracy Muzeum

Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym (dalej: *Muzeum*) zostało powołane uchwałą nr 5 Powiatowej Rady Narodowej w Puławach z dnia 29 marca 1963 r. w sprawie *utworzenia muzeum w Kazimierzu Dolnym n/Wisłą*, jako Muzeum Regionalne z siedzibą w zabytkowej Kamienicy Celejowskiej położonej przy ul. Senatorskiej 11. W 1972 r.

⁴ Dz. U. z 2026 r., poz. 1483, z późn. zm.

⁵ Dz. U. z 2026 r., poz. 522, z późn. zm.

przekształcono je w Muzeum Kazimierza Dolnego podległe państwowym władzom województwa lubelskiego, zaś w 1987 r. zmieniono jego nazwę na obowiązującą do dziś.

Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: MKiDN) Muzeum zostało wpisane w 1998 r. do Państwowego Rejestru Muzeów pod numerem PRM/37/98.

W 1999 r. Muzeum stało się instytucją samorządową Województwa Lubelskiego (dalej: *Organizator*) i zostało wpisane do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Organizatora pod numerem RIK 03.

MKiDN pełni nadzór nad Muzeum na podstawie art. 8 ustawy o muzeach.

Muzeum działa w szczególności na podstawie:

- 1) ustawy o muzeach;
- 2) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o *organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*⁶;
- 3) ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*⁷;
- 4) ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*⁸;
- 5) ustawy z 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie województwa*⁹;
- 6) uchwały nr 5 Powiatowej Rady Narodowej w Puławach z dnia 29 marca 1963 r. w sprawie utworzenia muzeum w Kazimierzu Dolnym n/Wisłą;
- 7) nadanego statutu.

Zgodnie z obowiązującym statutem (§ 3) Muzeum posiada osobowość prawną. Terenem działania Muzeum jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica (§ 4 ust. 2).

W myśl § 8 ust. 1 i 2 statutu, Muzeum gromadzi zbiory, w tym zabytki:

- 1) artystyczne, w tym dzieła sztuki (malarstwo, rysunek, grafikę warsztatową, rzeźbę, fotografię artystyczną);
- 2) nośniki informacji wizualnej, w tym grafikę użytkową, plakat;
- 3) obiekty projektowania użytkowego i przestrzennego, w tym rzemiosło artystyczne (ze szczególnym uwzględnieniem wyrobów złotniczych i zduńskich), sztukę użytkową (ceramikę), wzornictwo przemysłowe, elementy wyposażenia wnętrz, tkaniny artystyczne;
- 4) historyczne, w tym wytwory kultury materialnej, archiwalia, fotografię dokumentalną, pamiątki osobiste i ubiory;
- 5) etnograficzne, w tym stroje ludowe, rękodzieło, przedmioty codziennego użytku, narzędzia rolnicze i gospodarskie;
- 6) numizmatyczne i medalierskie;

⁶ Dz. U. z 2026 r. poz. 457.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1292, z późn. zm.

⁸ Dz. U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.

⁹ Dz. U. z 2025 r. poz. 581.

- 7) falerystyczne;
- 8) weksykologiczne;
- 9) kartograficzne;
- 10) przyrodnicze, w tym okazy geologiczne oraz okazy fauny i flory z obszaru Małopolskiego Przełomu Wisły i Kazimierskiego Parku Krajobrazowego;
- 11) zabytki archeologiczne, w szczególności związane z kulturą materialną wczesnego średniowiecza.

W Muzeum gromadzone są także:

- 1) zbiory fotografii dokumentalnej, w tym negatywów dawnego Biura Dokumentacji Zabytków w Kazimierzu Dolnym;
- 2) zbiory epistolograficzne – spuścizna po Rodzinie Kuncewiczów;
- 3) dokumentacja techniczna, konserwatorska i projektowa dotycząca Kazimierza Dolnego i regionu;
- 4) archiwalia dokumentujące polskie życie artystyczne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska kazimierskiej kolonii artystycznej;
- 5) nagrania audialne i audiowizualne;
- 6) księgozbiór, w tym książka dawna i współczesna tematycznie związana z działalnością Muzeum (w tym depozyt Rodziny Kuncewiczów).

W skład Muzeum wchodzi oddziały:

- 1) Dom Kuncewiczów¹⁰;
- 2) Kamienica Celejowska¹¹;
- 3) Muzeum Dawnych Słowian¹²;
- 4) Muzeum Przyrodnicze¹³;
- 5) Muzeum Sztuki Złotniczej¹⁴.

Do 31 grudnia 2024 r. w skład Muzeum wchodził także oddział Zamek w Janowcu¹⁵. Z dniem 1 stycznia 2025 r. w wyniku podziału Muzeum, oddział Zamek w Janowcu stał się samodzielną instytucją kultury Województwa Lubelskiego pod nazwą: Muzeum Zamek w Janowcu¹⁶.

¹⁰ Utworzony w 2005 r. Adres: ul. Małachowskiego 19, 24-120 Kazimierz Dolny.

¹¹ Dawniej Muzeum Regionalne powołane w 1963 r. Adres: ul. Senatorska 11/13, 24-120 Kazimierz Dolny.

¹² Utworzony w 2009 r. Adres: ul. Podzamcze 20, 24-120 Kazimierz Dolny. Skansen archeologiczny mieści się w Żmijowiskach, Gmina Wilków.

¹³ Utworzony w 1982 r. Adres: ul. Puławska 54, 24-120 Kazimierz Dolny.

¹⁴ Utworzony w 1978 r. Adres: ul. Rynek 19, 24-120 Kazimierz Dolny.

¹⁵ Utworzony w 1975 r. Adres: ul. Lubelska 20, 24-123 Janowiec.

¹⁶ Uchwała nr VIII/100/2024 Sejmiku Województwa Lubelskiego z 28 listopada 2024 r. w sprawie podziału samorządowej instytucji kultury Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym oraz utworzenia nowej samorządowej instytucji kultury pod nazwą: Muzeum Zamek w Janowcu i nadania jej statutu (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 6187).

Muzeum posiada Dział Historii i Kultury Regionu¹⁷. Do 16 grudnia 2025 r. istniał także Dział Biblioteki i Archiwum Historycznego.

Muzeum wynajmuje także od Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (dalej jako PTTK) pomieszczenia w Puławach¹⁸, które przeznacza na tymczasowy magazyn zbiorów.

Muzeum jest zarządzane przez Dyrektora, którego powołuje i odwołuje Organizator, w trybie i na zasadach określonych w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (§ 11 statutu).

Dyrektor zarządza Muzeum przy pomocy dwóch zastępców (§ 13 statutu).

W okresie objętym kontrolą stanowisko zastępcy Dyrektora Muzeum zajmowali:

- 1) pani [REDAKTOWANO] w okresie od 1 listopada 2020 r. do 31 sierpnia 2023 r.,
- 2) pani [REDAKTOWANO] w okresie od 25 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2024 r.,
- 3) pan [REDAKTOWANO] w okresie od 1 października 2024 r. do 10 października 2025 r.,
- 4) pani [REDAKTOWANO] od 5 listopada 2025 r.

W Muzeum funkcjonuje Rada Muzeum¹⁹ oraz Kolegium ds. Zbiorów²⁰.

W okresie objętym kontrolą Muzeum działało na podstawie kolejno nadanych statutów stanowiących załączniki do uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie nadania statutu Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia:

- 1) 19 marca 2018 r. nr XXXIX/520/2018²¹;
- 2) 28 listopada 2024 r. nr VIII/101/2024²².

W latach 2020-2025 obowiązywały kolejno nadane regulaminy organizacyjne stanowiące załączniki do zarządzeń Dyrektora Muzeum o nr:

- 1) 20/2015 z 31 lipca 2015 r.;
- 2) 30/2020 z 29 października 2020 r.;
- 3) 20/2023 z 28 czerwca 2023 r.;
- 4) 12/2025 z 24 czerwca 2025 r.;
- 5) 24/2025 z 16 grudnia 2025 r. (aktualny).

W okresie objętym kontrolą Muzeum było zarządzane przez pełniącego obowiązki dyrektora, pana Sławomira Bąka przy pomocy zastępcy dyrektora ds. organizacyjno-prawnych, pani [REDAKTOWANO] działającej na podstawie stosownych

¹⁷ Utworzony w 2020 r. Adres: ul. Podzamcze 20, 24-120 Kazimierz Dolny.

¹⁸ Adres: ul. Czartoryskich 6a, 24-100 Puławy.

¹⁹ W skład której wchodzi 11 członków powoływanych i odwoływanych przez Organizatora w trybie i na zasadach określonych w ustawie o muzeach.

²⁰ W skład którego wchodzi nie więcej niż 9 osób powoływanych i odwoływanych przez Dyrektora Muzeum.

²¹ Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 1500.

²² Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 6188.

pełnomocnictw. W okresie kontroli stanowisko zastępcy dyrektora ds. merytorycznych pozostawało nieobsadzone.

Ponadto, zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przez dyrektora Muzeum, w czasie nieobecności dyrektora, bezpośredni nadzór nad działalnością Muzeum sprawuje zastępca dyrektora ds. organizacyjno-prawnych²³.

Ustalono, że regulamin organizacyjny wprowadzony w dniu 29 października 2020 r. wskazywał, że danym oddziałem Muzeum miał kierować pracownik zatrudniony na stanowisku muzealnika (adiunkt, kustosz). Niezgodne z art. 32 ust 1 i 2 ustawy o muzeach było natomiast utworzenie w każdym z oddziałów stanowiska pracy „pracownik merytoryczny”.

W myśl art. 32 ust. 1 ustawy o *muzeach* pracownicy zatrudnieni w muzeach na stanowiskach, na których realizuje się zadania związane z:

- 1) gromadzeniem i naukowym opracowywaniem zbiorów,
- 2) urządzaniem wystaw i udostępnianiem zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych,
- 3) organizowaniem badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych,
- 4) prowadzeniem działalności edukacyjnej, artystycznej, upowszechniającej kulturę lub wydawniczej

– tworzą zawodową grupę muzealników.

Zaś zgodnie z art. 32 ust. 2 ww. ustawy – pracowników, którzy tworzą zawodową grupę muzealników, zatrudnia się na stanowiskach kustosza dyplomowanego, kustosza, adiunkta i asystenta.

Jednocześnie ustalono, że regulaminy organizacyjne z 2020 r., 2023 r. i 2025 r. powielają zapisy wprowadzające stanowiska pracy działalności podstawowej niezgodne z wyżej wymienioną ustawą o *muzeach*. Należy przy tym wskazać, że w regulaminie z 2023 r. i 2025 r. „pracownikowi merytorycznemu” przypisano zadania, które należy również do „pracownika ds. wystaw” oraz „pracownikowi ds. edukacji”. Do zadań „pracownika merytorycznego” należało urządzanie wystaw, które to zadanie miał również przypisane „pracownik ds. wystaw”, a także prowadzenie działalności edukacyjnej, którym to zadaniem zajmował się „pracownik ds. edukacji”.

Ponadto ustalono, że wprowadzone regulaminy organizacyjne (2020 r., 2023 r., 2025 r.) stopniowo uszczuplały strukturę organizacyjną Muzeum. Zlikwidowano działy (edukacji, wystaw i promocji, inwentaryzatora zbiorów, biblioteki i archiwum historycznego, rozwoju i projektów), początkowo na rzecz samodzielnych stanowisk pracy, a następnie ostatecznie zredukowano zatrudnienie w tym zakresie przekazując dany zakres obowiązków pracownikom pionu merytorycznego.

W trakcie kontroli ustalono, że w okresie 2020-2025 liczba pracowników pionu merytorycznego (adiunkt, dokumentalista, kustosz, kustosz – kierownik oddziału, asystent muzealny) spadła o 47% - z 21 w 2020 r. do 11 w roku 2025, przy wzroście ogólnej liczby

²³ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

pracowników zatrudnionych w Muzeum z 53 w roku 2020, do 57 w roku 2025²⁴. Ustalono, że wzrost nastąpił kosztem ograniczenia liczby pracowników pionu merytorycznego realizujących zadania Muzeum (art. 2 ustawy o *muzeach*), służące celom dla których Muzeum zostało utworzone (art. 1 powołanej ustawy). Doprowadziło to do sytuacji, że w oddziałach pracuje po 1 lub 2 pracowników pionu merytorycznego, z bardzo szerokim zakresem obowiązków: począwszy od przygotowywania grafików pracowników obsługujących oddział (np. portiernia, sklep) przez przygotowywanie scenariuszy wystawy i oferty edukacyjnej, po opracowywanie naukowe zbiorów oraz prowadzenie inwentarzy zbiorów muzealnych.

Należy przy tym zauważyć, że Muzeum jest muzeum rejestrowanym²⁵. W związku z tym w sposób szczególny powinno dbać m.in. o zespół wykwalifikowanych pracowników²⁶. Tym czasem jak ustalono w Muzeum nie ma zatrudnionego ani jednego kustosa dyplomowanego. Natomiast liczba kustoszy na koniec 2025 r. wyniosła 7 etatów, przy czym należy wskazać, że osoby zatrudnione na tym stanowisku w wyniku zmian organizacyjnych wprowadzonych nowym regulaminem organizacyjnym (zarządzenie nr 24/2025 z 16 grudnia 2025 r.) w różnym okresie czasu otrzymały zmianę warunków zatrudnienia m.in. zostały zmienione stanowiska pracy z kustosa na „pracownika merytorycznego”.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego²⁷ poprzednie regulaminy uniemożliwiały jednoznaczne wskazanie ścieżki awansu zawodowego dla poszczególnych stanowisk pracy. Jednak opisany stan rzeczy nie powinien uzasadniać kontynuowania i powielania rozwiązań niezgodnych z obowiązującym stanem prawnym²⁸.

Dyrektor Muzeum w niespełna miesiąc po objęciu stanowiska wystąpił do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o uzgodnienie nowego brzmienia statutu proponując odejście od dotychczasowego wielooddziałowego systemu funkcjonowania, opartego na geograficznym i historycznym podziale obiektów, na rzecz trzech spójnych działów merytorycznych: przyrody i architektury, historii oraz malarstwa, działających pod jednolitym szyldem Muzeum Kazimierskie w Kazimierzu Dolnym. W odpowiedzi resort kultury wyjaśnił, że zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o *muzeach*, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego uzgadnia treść statutu z organizatorem muzeum. W sytuacji braku możliwości dokonania zmian statutowych dyrektor wprowadził nowy regulamin organizacyjny (zarządzenie nr 24/2025 z 16 grudnia 2025 r.), w wyniku którego struktura organizacyjna Muzeum uległa ostatecznemu spłaszczeniu i centralizacji zarządzania.

Regulaminem wprowadzonym w grudniu 2025 r. zlikwidowano stanowiska kierowników oddziałów oraz stanowiska samodzielne ds.: rozwoju i projektów, zamówień i dotacji, obsługi prawnej.

²⁴ Według stanu zatrudnienia z 31 grudnia 2020 r. oraz z 31 grudnia 2025 r.

²⁵ Art. 13 ust. 4 ustawy o *muzeach*.

²⁶ Art. 13 ust. 2 ustawy o *muzeach*.

²⁷ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

²⁸ Art. 32 ust. 2 ustawy o *muzeach*. Art. 94² pkt 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277 z późn. zm.).

Odwołani kierownicy oddziałów Muzeum otrzymali nowe warunki zatrudnienia na stanowiskach „pracowników merytorycznych”.

Ponadto, doszło do połączenia samodzielnego stanowiska głównego inwentaryzatora zbiorów muzealnych z samodzielnym stanowiskiem ds. konserwacji zbiorów i pomniejszenia stanu etatowego. Tym samym jedno z najważniejszych stanowisk w strukturze muzealnej (główny inwentaryzator) zostało zredukowane do 0,5 etatu, a wykonywanie zadań jest współdzielone z obowiązkami konserwatora zbiorów, stanowiskiem równie istotnym z uwagi na przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dodatkowo, osoba, której powierzono obowiązki głównego inwentaryzatora nie posiada doświadczenia, a jedynie – w opinii dyrektora Muzeum – przygotowanie teoretyczne. Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego²⁹, *celem usystematyzowania wiedzy zdobytej podczas studiów pracownik jest na etapie rozeznania terminów i tematyki szkoleń celem podniesienia kompetencji merytorycznych na tym stanowisku.*

Ustalono, że w wyniku wprowadzenia nowego regulaminu organizacyjnego dokonano likwidacji Działu Biblioteki i Archiwum Historycznego. Co istotne, przed likwidacją Działu nie została opracowana analiza skutków likwidacji³⁰. Natomiast w ocenie dyrektora Muzeum *likwidacja Działu była podyktowana optymalizacją kosztów poprzez zapewnienie realizacji zadań poprzez jedną komórkę organizacyjną. W poprzednio obowiązującym Regulaminie Organizacyjnym zadanie gromadzenia zbiorów bibliotecznych było przypisane zarówno do Działu Biblioteki i Archiwum Historycznego, jak Działu Historii i Kultury Regionu, a także stanowiska dokumentalisty. [...] Powyższe rozproszenie tego samego zadania w rękach kilku osób uniemożliwia skuteczne zarządzanie Muzeum, a dodatkowo generuje koszty*³¹.

Z wyjaśnień Kontrolowanego³² wynika, że część zadań jest kontynuowana przez Dział Historii i Kultury Regionu oraz pracowników merytorycznych funkcjonujących w ramach działalności podstawowej Muzeum. Ustalono, że realizacja zadań zlikwidowanego Działu należy zatem nadal do kilku pracowników.

Jednocześnie ustalono, że likwidacja Działu Biblioteki i Archiwum Historycznego jest niezgodna z § 7 pkt 12 statutu Muzeum, który wskazuje, że do zakresu działania Muzeum należy prowadzenie archiwum zakładowego i biblioteki fachowej. Przeniesienie części zadań zlikwidowanego Działu do Działu Historii i Kultury Regionu, tj. gromadzenia zbiorów archiwalnych i bibliotecznych, nie może być utożsamiane z prowadzeniem archiwum i biblioteki. Gromadzenie to jedynie jeden z wielu procesów składających się na działalność archiwum i biblioteki. Prowadzenie archiwum i biblioteki to zarządzanie całą komórką organizacyjną. Obejmuje pełen cykl procesów, na które składają się m.in. rejestrowanie nabytków, opracowanie, katalogowanie i klasyfikacja zbiorów według specjalistycznych systemów, udostępnianie, czyli organizacja wypożyczeń, obsługa czytelników oraz zapewnienie dostępu do baz danych, działalność informacyjna – tworzenie zestawień bibliograficznych, realizacja kwerend i pomoc pracownikom i interesantom podczas prowadzonych kwerend.

²⁹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

³⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

³¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

³² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

Ustalono, że w związku ze zmianami organizacyjnymi, następujące zarządzenia są niezgodne z obowiązującym regulaminem organizacyjnym Muzeum:

- 1) zarządzenie nr 6/2023 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie *wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Kolegium do spraw Zbiorów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym*. Zarządzenie odwołuje się do stanowisk kierownika Działu Głównego Inwentaryzatora lub kierownika oddziału. Po zmianach organizacyjnych stanowiska kierowników oddziałów zostały zlikwidowane. W strukturze organizacyjnej brak również kierownika Działu Głównego Inwentaryzatora.
- 2) zarządzenie nr 7/2023 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 31 stycznia 2023 roku w sprawie *określenia szczególnych zasad ewidencjonowania obiektów wchodzących w skład spadku po Marii i Jerzym Kuncewiczach*. Zarządzenie odwołuje się do stanowisk kierownika Działu Głównego Inwentaryzatora lub kierownika oddziału. Po zmianach organizacyjnych stanowiska kierowników oddziałów zostały zlikwidowane. W strukturze organizacyjnej brak jest również kierownika Działu Głównego Inwentaryzatora.
- 3) zarządzenie nr 30/2012 z dnia 3 października 2012 r. Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym w sprawie *nadania „Regulaminu udostępniania zbiorów Działu Dokumentacji i Biblioteki Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym” oraz ustalenia „Cennika opłat za usługi świadczone przez Dział Dokumentacji i Bibliotekę Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym” i Aneksu nr 1 do tego Zarządzenia z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie nadania „Regulaminu udostępniania zbiorów Działu Dokumentacji i Biblioteki Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym” oraz ustalenia „Cennika opłat za usługi świadczone przez Dział Dokumentacji i Bibliotekę Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym”*. Zarządzenie odwołuje się do stanowisk kierownika Biblioteki. Po zmianach organizacyjnych Dział Biblioteki i Archiwum Historycznego został zlikwidowany. W strukturze organizacyjnej brak również Działu Dokumentacji.
- 4) zarządzenie nr 5/2025 z dnia 14 lutego 2025 r. Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym w sprawie *wprowadzenia Regulaminu zarządzania zbiorami muzeum – pozyskiwanie, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz ruch wewnętrzny i zewnętrzny obiektów muzealnych, inwentaryzacja zbiorów muzealnych*. Zarządzenie odwołuje się do stanowisk głównego inwentaryzatora zbiorów muzealnych lub kierownika oddziału i działu. Po zmianach organizacyjnych stanowiska kierowników oddziałów lub działów zostały zlikwidowane. W strukturze organizacyjnej brak również samodzielnego stanowiska Głównego Inwentaryzatora Zbiorów Muzealnych. W części nazwanej „Deakcesja” brak jest odwołania do art. 24 ustawy o muzeach. Nie uwzględniono przepisów dotyczących uzyskiwania zgody ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na wykreślenie muzealiów z inwentarza.

Jednocześnie w trakcie kontroli ustalono, że dokumenty takie jak strategia rozwoju Muzeum oraz polityka gromadzenia zbiorów nie zostały opracowane i wdrożone w okresie

2020-2025³³. Należy przy tym wskazać, że do wskazanych zagadnień odwołują się kolejne regulaminy organizacyjne (2023 r., 2025 r.), nakładając na kierowników komórek organizacyjnych obowiązek realizacji wizji, misji i strategii Muzeum. Brak wskazanych dokumentów należy uznać za uchybienie organizacyjne, które uniemożliwiało prawidłową realizację obowiązków nałożonych na kierowników komórek organizacyjnych.

W ramach kontrolowanego obszaru poddano analizie czynności kancelaryjno-archiwalne. Zgodnie z obowiązującymi normatywami kancelaryjno-archiwalnymi, wprowadzonymi zarządzeniem dyrektora nr 10/2022 z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia *Instrukcji kancelaryjnej, Instrukcji organizacji i zakresu działania archiwum zakładowego oraz Jednolitego Rzeczowego Wykazu Akt*, zostały określone wymagania kwalifikacyjne dla osoby zatrudnionej w archiwum zakładowym. Ustalono, że osoba pełniąca funkcję archiwisty posiada wymagane przeszkolenie w postaci kursu kancelaryjno-archiwalnego I stopnia. Jednocześnie zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego³⁴ osoba zatrudniona do prowadzenia archiwum zakładowego nie posiada doświadczenia w zakresie archiwizacji

W obowiązujących normatywach kancelaryjno-archiwalnych nie określono minimalnej liczby etatów przeznaczonych do obsługi archiwum zakładowego. Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego pracownik odpowiedzialny za prowadzenie archiwum zakładowego zatrudniony na tym stanowisku od 1 marca 2022 r. prowadzi je w miarę możliwości czasowych. Oprócz stanowiska archiwisty jest także zatrudniony na stanowisku pracownika administracji.

Ustalono, że w następstwie kontroli przeprowadzonej przez Archiwum Państwowe w Lublinie w dniu 20 marca 2024 r. wydane zostało wystąpienie pokontrolne zawierające zalecenia wraz z terminami ich realizacji. Na dzień 19 czerwca 2026 r. większość zaleceń została wykonana. Wyjątek stanowi przekazanie materiałów archiwalnych do Archiwum Państwowego (data realizacji przypadała na 31 października 2024 r.). Ponadto rozpoczęto porządkowanie dokumentacji przyjętej do Archiwum po poprzednim archiwiscie. Z wyjaśnień dyrektora Muzeum wynika, że archiwum zakładowe pozostaje w stałym telefonicznym kontakcie z Archiwum Państwowym w Lublinie w zakresie realizacji zaleceń pokontrolnych³⁵.

W wyniku analizy przekazanej kopii „Wykazu spisów zdawczo-odbiorczych” stwierdzono, że dokument ten nie spełnia jednego z wymogów określonych w § 16 ust. 1 Instrukcji organizacji i zakresu działania archiwum zakładowego Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym. W wykazie nie wskazano nazwy jednostki organizacyjnej oraz komórki organizacyjnej, która dokumentację wytworzyła lub zgromadziła, natomiast ujęto wyłącznie nazwę podmiotu oraz komórki organizacyjnej przekazującej dokumentację do archiwum zakładowego. Wskazane informacje stanowią obligatoryjny element wykazu, ponieważ podmiot wytwarzający dokumentację może być inny niż komórka organizacyjna przekazująca dokumentację do archiwum zakładowego.

W trakcie czynności kontrolnych na miejscu stwierdzono, że regały archiwalne nie były wypełnione dokumentacją, a akta znajdowały się w kartonach stojących na podłodze.

³³ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

³⁴ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

³⁵ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

Ustalono także, że pomieszczenia Archiwum Zakładowego nie są w żaden sposób oznakowane.

Formalnoprawne podstawy działalności i organizację pracy Muzeum oceniono negatywnie. W trakcie kontroli ustalono, że obecnie obowiązujący regulamin organizacyjny jest w części niezgodny ze statutem. Natomiast część wewnętrznych aktów prawnych – zarządzeń dyrektora jest niezgodna z obowiązującym regulaminem organizacyjnym. Kolejno wprowadzane regulaminy organizacyjne (2020 r., 2023 r., 2025 r.) powielają zapisy wprowadzające stanowiska pracy działalności podstawowej niezgodne z ustawą o muzeach. Dodatkowo, w wyniku wprowadzenia regulaminu organizacyjnego w grudniu 2025 r. doszło do spłaszczenia struktury organizacyjnej Muzeum. Nastąpiła całkowita centralizacja zarządzania – zlikwidowano stanowiska kierowników oddziałów, co w przypadku Muzeum wielooddziałowego jest rozwiązaniem wpływającym niekorzystnie na działalność statutową i realizację zadań ustawowych. Struktura wprowadzona powołanym regulaminem uniemożliwia pracownikom oddziałów uzyskanie awansu zawodowego.

W trakcie kontrolowanego okresu zmniejszeniu uległa liczba pracowników pionu merytorycznego o 47 %, przy ogólnym wzroście liczby pracowników. Należy przy tym wskazać, że pomniejszenie wymiaru czasu pracy samodzielnego stanowiska głównego inwentaryzatora zbiorów muzealnych i połączenie z samodzielnym stanowiskiem ds. konserwacji w jeden etat zagraża należytemu wykonywaniu zadań wynikających ze statutu oraz ustawy o muzeach. Stwierdzono również, że w kontrolowanym okresie nie było pełnej obsady dyrektorskiej na stanowiskach zastępców dyrektora. Opisany stan rzeczy utrudniał zarządzanie Muzeum.

W Muzeum nie został opracowany i wprowadzony regulamin zwiedzania oraz nie zostało wydane zarządzenie w sprawie określenia warunków oraz cennika ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, co nie sprzyja standaryzacji obsługi, dostępności i transparentności. Z chwilą likwidacji Działu Biblioteki i Archiwum Historycznego ograniczono możliwość swobodnego korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji zarówno pracownikom pionu merytorycznego jak i interesantom z zewnątrz. Na części wystaw brak jest teksów wprowadzających, kuratorskich oraz podpisów identyfikujących prezentowane zbiory, co nie pozwala na prawidłową realizację celów określonych w art. 1 ustawy o muzeach oraz odbiega od standardów współczesnego muzealnictwa i wystawiennictwa, wyklucza odbiorców, którzy nie posiadają specjalistycznej wiedzy.

2. Ewidencja zgromadzonych zbiorów i zgodności ze stanem faktycznym

Podstawą ewidencjonowania zbiorów w Muzeum w latach objętych kontrolą były następujące regulacje prawne:

- 1) ustawa o muzeach;
- 2) rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2024 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach³⁶ (dalej: rozporządzenie ewidencyjne);

³⁶ Dz. U. Nr 202, poz. 2073.

- 3) zarządzenie nr MNKD 9/2017 z dnia 8 lutego 2017 r. Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym w sprawie wprowadzenia Regulaminu zarządzania zbiorami muzeum – pozyskiwanie, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz ruch wewnętrzny i zewnętrzny obiektów muzealnych, inwentaryzacja zbiorów muzealnych (obowiązywało do 13 lutego 2025 r.)
- 4) zarządzenie nr 6/2023 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Kolegium do spraw Zbiorów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym;
- 5) zarządzenie nr 7/2023 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie określenia szczególnych zasad ewidencjonowania obiektów wchodzących w skład spadku po Marii i Jerzym Kuncewiczów;
- 6) zarządzenie nr MNKD 5/2025 z dnia 14 lutego 2025 r. Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym w sprawie wprowadzenia Regulaminu zarządzania zbiorami muzeum – pozyskiwanie, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz ruch wewnętrzny i zewnętrzny obiektów muzealnych, inwentaryzacja zbiorów muzealnych;
- 7) zarządzenie nr 13/2025 z dnia 4 lipca 2025 r. Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków i innych dóbr kultury w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym (obowiązywało do 28 grudnia 2025 r.)
- 8) zarządzenie nr 26/2025 z dnia 29 grudnia 2025 r. Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków i innych dóbr kultury w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym.

W trakcie kontroli stwierdzono niezgodność następujących zarządzeń dyrektora Muzeum z obowiązującymi przepisami prawa:

- 1) w zarządzeniach nr 9/2017 oraz 5/2025 stwierdzono brak zapisu dotyczącego uzyskania zgody ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do dokonania wykreślenia muzealium z księgi inwentarzowej zbiorów (zgodnie z art. 24 ustawy o muzeach oraz § 10 ust. 3 powołanego wyżej rozporządzenia ewidencyjnego);
- 2) w zarządzeniach nr 13/2025 oraz nr § 26/2025 r. stwierdzono brak informacji na temat sposobu wypełniania kart ewidencyjnych (zgodnie z § 7 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia ewidencyjnego).

Ustalono, że zbiory Muzeum wynoszą:

- 1) 9 246 pozycji inwentarzowych muzealiów (20 431 sztuk);
- 2) 1907 sztuk obiektów nie będących muzealiami;
- 3) 1099 pozycji zewidencjonowanych depozytów (13 580 sztuki).

W trakcie kontroli dokonano losowego wyboru 8 muzealiów (co stanowi 0,09 % całości zbiorów) oraz 4 depozytów (co stanowi 0,36 % depozytów) w celu zbadania prawidłowości

prowadzenia dokumentacji akcesyjnej i ewidencyjnej. Wszystkie wskazane obiekty zostały okazane kontrolerom.

W wyniku kontroli poniższych obiektów ustalono:

- 1) nr inw. DMJK 275/AH 1-9 – Józef Fraget, Zestaw platerowany, noże 9 sztuk (Księga Inwentarzowej spuścizny Marii i Jerzego Kuncewiczów).
 - Brak oznakowania obiektu wymagany § 6 rozporządzenia ewidencyjnego oraz niezgodność nazwy karty „Karta Katalogu Przedmiotów Artystyczno-Historycznych” z załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 26/2025.
- 2) nr inw. MNK/KC/3525/AH – Zenon Kononowicz, obraz pt. „Brama Cmentarza w Kazimierzu Dolnym” (Księga Inwentarzowa Muzealiów Artystyczno-Historycznych Kamienica Celejowska Oddział Muzeum Nadwiślańskiego);
 - Brak danych w karcie ewidencyjnej dotyczących wartości w dniu nabycia, miejsca i czasu powstania oraz stanu zachowania. Do karty ewidencyjnej nie dołączono dokumentacji wizualnej obiektu.
- 3) nr. inw. MNK/KC/3519/AH – Stanisław Czajkowski, obraz pt. „Zagroda z gęśmi” (Księga Inwentarzowa Muzealiów Artystyczno-Historycznych Kamienica Celejowska Oddział Muzeum Nadwiślańskiego);
 - Brak danych w karcie ewidencyjnej dotyczących sposobu oznakowania obiektu, wartości w dniu nabycia, miejsca i czasu powstania, miejsca przechowywania oraz stanu zachowania. Do karty ewidencyjnej nie dołączono dokumentacji wizualnej obiektu.
- 4) nr inw. MNK/KC/3562/AH – Zenon Kononowicz, obraz pt. „Jabłoń” (Księga Inwentarzowa Muzealiów Artystyczno-Historycznych Kamienica Celejowska Oddział Muzeum Nadwiślańskiego);
 - Brak danych w karcie ewidencyjnej dotyczących sposobu oznakowania obiektu, wartości w dniu nabycia, miejsca i czasu powstania oraz stanu zachowania. Do karty ewidencyjnej nie dołączono dokumentacji wizualnej obiektu.
- 5) nr inw. 353 – nóż żeliwny (Księga Inwentarzowa Muzealiów Archeologicznych Grodzisko Żmijowiska oddział Muzeum Nadwiślańskiego);
 - Stwierdzono rozbieżności w zapisie numeru inwentarzowego pomiędzy księgą inwentarzową (nr. inw. 353) a kartą ewidencyjną i oznakowaniem obiektu (nr inw. MNKD.GŻ/353/A/740).
- 6) nr inw. MNK.MP/1124/P – Srokosz (Księga Muzealiów Przyrodniczych);
 - Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 7) nr inw. MNK.MSZ/1101/1-2/AH – para solniczek (Księga Inwentarzowa Muzealiów Artystyczno-Historycznych Muzeum Sztuki Złotniczej oddział Muzeum Kazimierza Dolnego).
 - Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 8) nr. inw. MNK.MSZ/1085/AH – Czerpak (Księga Inwentarzowa Muzealiów

Artystyczno-Historycznych Muzeum Sztuki Złotniczej oddział Muzeum Kazimierza Dolnego);

- Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 9) nr dep. MNKD.MP/261/D – Neancyloceras (Księga Depozytów Muzealiów Przyrodniczych).
- Stwierdzono brak danych w karcie ewidencyjnej dotyczących wartości w dniu nabycia, pochodzenia, wymiarów, czasu i miejsca powstania, cech charakterystycznych i miejsca przechowywania, o których mowa w § 3 ust. 1 i § 7 ust. 1 rozporządzenia ewidencyjnego. W księdze depozytów stwierdzono dokonanie przekreślenia numeru depozytu bez daty i podpisu osoby upoważnionej oraz niewłaściwą nazwę księgi, która w odróżnieniu do ksiąg inwentarzowych własności, zgodnie z § 3 ust. 1 Rozporządzenia ewidencyjnego oraz załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 26/2025, powinna otrzymać nazwę „Księga Depozytów [...]”, zamiast „Księga Muzealiów Depozytów [...]”.
- 10) nr dep. MNKD-DK 184/D – Andrzej Pągowski, Folder filmowy do filmu „Cudzoziemka” (Księga Inwentarzowa Depozytów Muzealnych Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym – Oddział Dom Kuncewiczów).
- Stwierdzono w księdze depozytów oraz w karcie ewidencyjnej brak danych dotyczących określenia techniki oraz niewłaściwą nazwę księgi, która w odróżnieniu do ksiąg inwentarzowych własności, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia ewidencyjnego oraz z załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 26/2025, powinna otrzymać nazwę „Księga Depozytów [...]”, zamiast „Księga Inwentarzowa Depozytów [...]”.
- 11) nr dep. MNK.MSZ/789/D/AH – Miech nożny (Księga Inwentarzowa Muzealiów Artystyczno-Historycznych Depozyty).
- Stwierdzono brak danych w karcie ewidencyjnej depozytu dotyczących sposobu oznakowania, wytwórcy oraz miejsca powstania oraz niewłaściwą nazwę księgi depozytów, która w odróżnieniu do ksiąg inwentarzowych własności, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia ewidencyjnego oraz załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 26/2025, powinna otrzymać nazwę „Księga Depozytów”, zamiast „Księga Inwentarzowa Muzealiów Artystyczno-Historycznych Depozytów”.
- 12) nr dep. 155 – topór żelazny (Księga Inwentarzowa Depozytów Oddziału Grodzisko Żmijowiska).
- Stwierdzono brak danych w karcie ewidencyjnej dotyczących wartości w dniu nabycia, rozbieżności w zapisie numeru depozytu pomiędzy księgą depozytów (nr dep. 155) a kartą ewidencyjną depozytu i oznakowaniem obiektu (nr dep. MNKD.GŻ/0155D/A), niewłaściwą nazwę księgi depozytów, która w odróżnieniu do ksiąg inwentarzowych własności, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia ewidencyjnego oraz załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 26/2025, powinna otrzymać nazwę „Księga Depozytów [...]”, zamiast „Księga Inwentarzowa Depozytów [...]”.

Dodatkowo kontroli poddano jedną umowę użyczenia nr MNKD 146/2025/MSZ/X z 22 października 2025 r. wraz z protokołem zdawczo-odbiorczym, jako przykład prowadzonej dokumentacji ewidencyjnej dotyczącej przenoszenia muzealiów poza siedzibę muzeum, stwierdzając zgodność prowadzonej dokumentacji z § 8-9 rozporządzenia ewidencyjnego.

Ponadto, w wyniku kontroli stwierdzono:

- 1) brak wypełnionych pól w kartach ewidencyjnych niektórych oddziałów, np. opisów przedmiotów;
- 2) brak zewidencjonowania w Księdze Inwentarzowej Muzealiów Artystyczno-Historycznych Kamienica Celejowska Oddział Muzeum Nadwiślańskiego – 49 obiektów z kolekcji Bernarda Tadeusza Frydrysiaka, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 3 zarządzenia nr 17/2024 dyrektora Muzeum z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie wniosków z kontroli wewnętrznej przeprowadzonej w oddziale Kamienica Celejowska w dniach 4-8 marca 2024 r. Zgodnie z zaleceniami zawartymi w powołanym zarządzeniu wpis powinien zostać dokonany w terminie do 30 czerwca 2024 r.
- 3) uszkodzenie przesnurowania Księgi Inwentarzowej Muzealiów Artystyczno-Historycznych Muzeum Złotnictwa oddział Muzeum Kazimierza Dolnego, o którym mowa § 3 ust. 2 rozporządzenia ewidencyjnego;
- 4) rozproszenie dokumentacji akcesyjnej. Część dokumentacji akcesyjnej (umowy, faktury) jest przechowywana w sekretariacie Muzeum, a część w jego oddziałach, co utrudnia właściwe sprawowanie nadzoru nad dokumentacją ewidencyjną.
- 5) brak zabezpieczenia ksiąg inwentarzowych i depozytowych;

Księgi inwentarzowe zbiorów oraz księgi depozytów są jedynie w części oddziałów zabezpieczone przed dostępem osób trzecich, natomiast nie są zabezpieczone przez kradzież, pożar oraz innymi niebezpieczeństwami grożącymi ich zniszczeniem lub utratą.

- 6) w § 2 ust. 1 zarządzenia nr 13/2025 oraz § 2 ust. 1 zarządzenia 26/2025 r. jest mowa, że „W Muzeum obowiązują dotychczas prowadzone księgi inwentarzowe oraz wzory kart ewidencyjnych zgodnie z szablonem generowanym z programu do ewidencjonowania zbiorów, stosowanego w Muzeum”. Tymczasem, z wyjaśnień dyrektora wynika, że w Muzeum od 2021 r. funkcjonuje domena internetowa „katalog.mnkd.pl”, służąca do prezentacji zbiorów on-line³⁷. Nie jest to jednak program do ewidencjonowania zbiorów, który umożliwiłby wydruk księgi inwentarzowej muzealiów oraz księgi depozytów. Tym samym odwołania w zarządzeniach dyrektora Muzeum do wzorów kart ewidencyjnych generowanych z domeny nie mają zastosowania;
- 7) brak aktualizacji zarządzenia nr MNKD 5/2025 z dnia 14 lutego 2025 r., pomimo złożonego nowego projektu zarządzenia przez osobę dawniej zatrudnioną na samodzielnym stanowisku ds. inwentaryzacji zbiorów muzealnych.

³⁷ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 16 czerwca 2026 r.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą zdigitalizowano 1771 pozycji inwentarzowych muzealiów, z tym z oddziału Muzeum Sztuki Złotniczej 334, z oddziału Kamienica Celejowska 703, z oddziału Muzeum Dawnych Słowian 734³⁸. Łącznie odwzorowania cyfrowe posiada 32,5% muzealiów (tj. 3117 pozycji inwentarzowych)³⁹, które są udostępnione w e-katalogu zbiorów na stronie internetowej Muzeum.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Muzeum nie posiada repozytorium cyfrowego do przechowywania dokumentacji wizualnej zbiorów. Posiadane przez muzeum zasoby cyfrowe przechowywane są głównie na twardych dyskach w komputerach pracowników oraz na innych nośnikach⁴⁰.

Ustalono, że Muzeum ma ograniczone możliwości sporządzania dokumentacji wizualnej zbiorów. Odwzorowania cyfrowe muzealiów wykonywane są w niewielkim pomieszczeniu odbiegającym od obecnych standardów digitalizacyjnych (zbyt mała kubatura pomieszczenia, niedostosowanie koloru ścian oraz podłogi, niewystarczające wyposażenie pracowni w akcesoria i sprzęt fotograficzny umożliwiające digitalizację różnych rodzajów gromadzonych zbiorów). Ponadto w trakcie kontroli uzyskano informację o przedłużającej się absencji pracownika realizującego zadania z zakresu wykonywania dokumentacji wizualnej zbiorów, co ma wpływ na zapewnienie ciągłości procesu digitalizacji zbiorów.

Jednocześnie ustalono, że struktura organizacyjna Muzeum jest niewystarczająca do realizacji zadań z zakresu ewidencjonowania zbiorów. Zlikwidowanie Działu głównego inwentaryzatora zbiorów w muzeum wielooddziałowym oraz decentralizacja zadań z zakresu ewidencji zbiorów (w ramach zakresów obowiązków poszczególnych pracowników⁴¹), uniemożliwia skuteczną ich realizację.

Dodatkowo zmiany w strukturze zatrudnienia wprowadzone obowiązującym regulaminem organizacyjnym, tj. połączenie funkcji głównego inwentaryzatora i konserwatora zbiorów, pogłębiły dotychczasowy stan pozbawiając osobę odpowiedzialną za ewidencję zbiorów możliwości sprawowania faktycznego nadzoru.

Negatywnie należy ocenić brak w Muzeum wparcia w zakresie IT ze strony wykwalifikowanego pracownika nad posiadanymi zasobami elektronicznymi dotyczącymi zgromadzonych zbiorów muzealnych (obecnie w muzeum nie są regularnie wykonywane kopie zapasowe danych⁴²) oraz planowanym zakupem i wdrożeniem programu MUZA do ewidencji zbiorów w 2026 r.⁴³. Skuteczne wdrożenie programu do ewidencjonowania bez nadzoru i opieki techniczno-informatycznej, co do zasady będzie utrudnione.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą przeprowadzono komisijną kontrolę zgodności dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym (skontrum zbiorów), która objęła całość zbiorów muzealnych, zgodnie z § 3 ust. 6 *rozporządzenia ewidencyjnego*. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zarządzeniem dyrektora Muzeum nr 6/20 z dnia 18 lutego 2020

³⁸ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

³⁹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

⁴⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

⁴¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁴² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

⁴³ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

r. w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie zasad i sposobu przeprowadzenia inwentaryzacji w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym, w terminach:

- 1) 12-20 kwietnia 2021 r. – Oddział Dom Kuncewiczów;
- 2) 30 listopada 2021 r. - 31 grudnia 2021 r. – Oddział Zamek w Janowcu;
- 3) 30 listopada 2021 r. - 07 grudnia 2021 r. – Oddział Muzeum Dawnych Słowian;
- 4) 15 listopada 2021 r.- 31 grudnia 2022 r. – Oddział Kamienica Celejowska i Oddział Muzeum Sztuki Złotniczej;
- 5) 10 stycznia 2023 r. - 28 lutego 2023 r. – Oddział Muzeum Przyrodnicze.

Kontrola potwierdziła zgodność dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów.

Dodatkowo w związku z planowanym wydzieleniem oddziału jako samodzielnej samorządowej instytucji kultury, przeprowadzono dwie kontrole zgodności stanu zbiorów z dokumentacją ewidencyjną w oddziale Zamek w Janowcu (18.09.-17.11.2023 oraz 16.-18.12.2024), które potwierdziły zgodność dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów⁴⁴.

W okresie objętym kontrolą do zbiorów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym pozyskano łącznie 891 nabytków (w tym 259 zakupów i 632 dary) oraz 6669 depozytów.

W poszczególnych oddziałach liczba nabytych zbiorów (muzealiów i depozytów) wyniosła:

- 1) Dom Kuncewiczów:
 - nabytki – 498 poz. inw. (w tym: zakupy – 222, dary – 276);
 - depozyty – 8 poz. dep.
- 2) Kamienica Celejowska
 - nabytki - 79 poz. inw. (w tym: zakupy – 12 poz. , dary – 67);
 - depozyty – 2 poz. dep.
- 3) Muzeum Dawnych Słowian
 - nabytki - 265 poz. inw. (w tym: zakupy - 0, dary – 265);
 - depozyty - 6591 poz. dep.
- 4) Muzeum Przyrodnicze
 - nabytki – 0;
 - depozyty – 5 poz. dep.
- 5) Muzeum Sztuki Zdobniczej
 - nabytki – 49 poz. inw. (w tym: zakupy – 25, , dary - 24);
 - depozyty -63 poz. dep⁴⁵.

⁴⁴ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁴⁵ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

Ustalono, że w Muzeum nie została opracowana i wdrożona polityka gromadzenia zbiorów, co odbiega od standardów współczesnego muzealnictwa i utrudnia budowanie kolekcji. Ustalono, że Muzeum w ramach budżetu przeznaczało niewielkie środki finansowe na powiększanie zbiorów, w tym środki na wkład własny wymagany w programach dotacyjnych, których Muzeum było beneficjentem⁴⁶. Rozwój kolekcji napotyka na istotną barierę jaką jest brak sformalizowanej i długofalowej polityki gromadzenia zbiorów. Ustalono, że dotychczasowy proces pozyskiwania zbiorów oparty jest przede wszystkim na niewielkich możliwościach budżetowych oraz sporadycznych darowiznach prywatnych kolekcjonerów lub przekazach. W dużej mierze cechuje go reaktywność i przypadkowość, a nie proaktywne i spójne planowanie i pozyskiwanie obiektów do zbiorów.

Ustalono, że na powiększenie kolekcji w poszczególnych latach objętych kontrolą przeznaczono:

- 1) 2020 r. – 0,00 zł
- 2) 2021 r. – 55.000,00 zł, w tym środki własne 1.360,00 zł
- 3) 2022 r. – 0,00 zł
- 4) 2023 r. – 0,00 zł
- 5) 2024 r. – 58.000,00 zł, w tym środki własne 976,00 zł
- 6) 2025 r. – 153.812,00 zł w tym środki własne 33.812,00 zł

Łącznie w latach 2020-2025 na zakup nabytków przeznaczono kwotę 266.812,00 zł, przy czym środki własne stanowiły 36.148,00 zł.

W ocenie Kontrolujących kwota 36.148,00 zł jest niewystarczająca na powiększanie kolekcji Muzeum o statusie muzeum rejestrowanego, wielooddziałowego. Wykazany budżet nie pozwala na poważne planowanie rozbudowy kolekcji ze względu na specyfikę współczesnego rynku aukcyjnego i antykwarycznego.

Ponadto ustalono, że w latach objętych kontrolą zbiory były wyceniane na bieżąco w momencie ich nabycia przez Kolegium ds. zbiorów, zgodnie z kolejno występującymi po sobie zarządzeniami: nr MNKD 9/2017 r. (§ 3 ust. 4) oraz nr 5/2025 (§ 3 ust. 3)⁴⁷.

W trakcie kontroli ustalono również, że w okresie objętym kontrolą Muzeum nie występowało do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o zgodę na darowiznę, sprzedaż lub zamianę muzealiów na podstawie art. 23 ustawy *o muzeach*.

Ustalono, że w 2020 r. Muzeum otrzymało zgodę od ministra na przekazanie w formie darowizny 18 muzealiów na podstawie wniosku złożonego w 2019 r. oraz decyzji wydanej w 2020 r., znak: DDK-WM.613.35.2018.AM. W księdze inwentarzowej, w której wpisano przedmiotowe obiekty widnieje zapis, że oddział został zlikwidowany w dniu 31 stycznia 2017 r., a księga znajduje się w Archiwum⁴⁸.

Dokonanie przez Muzeum darowizny nie może stanowić dla dyrekcji Muzeum samoistnej podstawy do skreślenia muzealium z inwentarza. Powoduje natomiast konieczność

⁴⁶ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

⁴⁷ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁴⁸ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

wystąpienia do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w trybie art. 24 ust. 1 ustawy o muzeach (tj. ze względu na zmianę statusu prawnego) z wnioskiem o wyrażenie zgody na skreślenie z inwentarza. Jednocześnie ustalono, że po dokonaniu darowizny 18 muzealiów, Muzeum nie wystąpiło do ministra w trybie art. 24 powołanej ustawy o zgodę na wykreślenie ich z inwentarza⁴⁹. Stoi to w sprzeczności z § 1 ust. 1 *rozporządzenia ewidencyjnego*, gdyż dokumentacja ewidencyjna powinna być zgodna ze stanem faktycznym.

Kontrolowany obszar został oceniony negatywnie. Stwierdzono nieprawidłowości w ewidencjonowaniu wybranych losowo zbiorów muzealnych, w postaci braku wypełnionych pól na kartach ewidencyjnych (m.in. wartości w dniu nabycia, miejsca i czasu powstania, stanu zachowania czy opisu obiektu), niedołączonej do kart ewidencyjnych dokumentacji wizualnej obiektu, braku oznakowania obiektu, czy rozbieżności pomiędzy ewidencją a oznakowaniem obiektu. Ponadto w Muzeum nie funkcjonuje program komputerowy do ewidencji zbiorów, co odbiega od przyjętych standardów prowadzenia ewidencji, w tym w formie elektronicznej. Ustalono również, że część obiektów nabytych do zbiorów muzealnych i zakwalifikowanych do dokonania wpisów w księdze inwentarzowej zbiorów nie została zewidencjonowana, co jest niezgodne z obowiązującymi przepisami.

3. Warunki zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji

W trakcie kontroli ustalono, że w Muzeum nie został opracowany i wprowadzony regulamin zwiedzania⁵⁰, który powinien określać zasady zapewniające bezpieczeństwo zbiorom oraz prawa i obowiązki zwiedzających (m.in. wymóg pozostawienia okryć i dużych bagaży w szatni, zakaz dotykania eksponatów, spożywania posiłków oraz wprowadzania zwierząt z wyjątkiem psów przewodników). Powinien on stanowić podstawę prawną i organizacyjną do bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania każdego obiektu Muzeum, otwartego dla publiczności.

Brak dokumentu należy uznać za uchybienie organizacyjne. Art. 2 ustawy o *muzeach* nakłada obowiązek zapewnienia właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji, a także bezpieczeństwa zgromadzonym zbiorom.

Z wyjaśnień Kontrolowanego⁵¹ wynika, że informacji w zakresie zasad zwiedzania udziela się zwiedzającym jedynie na bieżąco.

W trakcie kontroli ustalono, że w Muzeum nie zostało wydane zarządzenie w sprawie określenia warunków oraz cennika ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego⁵². Ma ono kluczowe znaczenie w przypadku udostępnienia wizerunków obiektów ze zbiorów muzealnych i pobierania stosownych opłat za udostępnienie. Brak dokumentu nie sprzyja standaryzacji obsługi, dostępności i transparentności.

Muzeum udostępnia natomiast wizerunki muzealiów do celów komercyjnych na podstawie zarządzenia nr 30/2012 z dnia 3 października 2012 r. dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym w sprawie nadania „Regulaminu udostępniania zbiorów Działu

⁴⁹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁵⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁵¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

⁵² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 16 czerwca 2026 r.

Dokumentacji i Biblioteki Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym” oraz ustalenia „Cennika opłat za usługi świadczone przez Dział Dokumentacji i Bibliotekę Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym” i aneksu nr 1 do tego zarządzenia z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie nadania „Regulaminu udostępniania zbiorów Działu Dokumentacji i Biblioteki Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym” oraz ustalenia „Cennika opłat za usługi świadczone przez Dział Dokumentacji i Bibliotekę Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym”. Powołane zarządzenie w wyniku zmian organizacyjnych – zmiany regulaminu organizacyjnego Muzeum i likwidacji Działu Archiwum i Biblioteki – jest niezgodne z obowiązującym regulaminem.

Z uwagi na datę wejścia w życie zarządzenia i aneksu, wskazane regulacje wewnętrzne nie uwzględniały także zasad i trybu udostępniania i przekazywania informacji sektora publicznego w celu ponownego wykorzystywania, określonych w ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego⁵³ oraz regulacji z rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 23 stycznia 2023 r. w sprawie maksymalnych stawek opłat za ponowne wykorzystywanie informacji sektora publicznego nakładanych przez muzea państwowe i muzea samorządowe⁵⁴.

Ustalono, że z chwilą likwidacji Działu Biblioteki i Archiwum Historycznego Muzeum ograniczyło możliwość swobodnego korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji zarówno pracownikom pionu merytorycznego jak i interesantom z zewnątrz. Poza osobami upoważnionymi dostęp do dawnego pomieszczenia czytelni bibliotecznej, a tym samym do zbiorów biblioteczno-archiwalnych (w tym katalogów zbiorów, wystaw, kartotek) jest niemożliwy. W oddziałach Muzeum nie ma wyodrębnionych pomieszczeń ani stanowisk do prowadzenia kwerend. Prowadzenie ewentualnych kwerend przez interesantów z zewnątrz może odbywać się w pomieszczeniach biurowych.

W Muzeum utworzono domenę „katalog.mnkd.pl”, który umożliwia prowadzenie kwerend za pośrednictwem publicznie dostępnego katalogu internetowego. Łącznie on-line prezentowanych jest 4276 muzealiów⁵⁵.

W ramach kontrolowanego obszaru poddano analizie również działalność wystawienniczą, jako formę korzystania ze zgromadzonych zbiorów. Ustalono, że w latach 2020-2025 zorganizowano lub zmodernizowano następującą liczbę wystaw stałych oraz czasowych:

- 1) Oddział Dom Kuncewiczów – 1 wystawa stała, 51 czasowych;
- 2) Oddział Kamienica Celejowska – 1 wystawa stała, 27 wystaw czasowych;
- 3) Oddział Muzeum Dawnych Słowian – 1 wystawa czasowa;
- 4) Oddział Muzeum Przyrodnicze – 4 wystawy stałe; 16 wystaw czasowych;
- 5) Oddział Muzeum Sztuki Złotniczej – 8 wystaw czasowych;
- 6) Dział Historii i Kultury Regionu – 10 wystaw czasowych.

⁵³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1524.

⁵⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 282.

⁵⁵ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

łącznie, zorganizowano lub zmodernizowano w ciągu 5 lat – 6 wystaw stałych oraz 113 wystaw czasowych.

W ramach czynności kontrolnych dokonano oględzin każdego z oddziałów Muzeum i ustalono, że Muzeum udostępnia wystawy stałe i czasowe w języku polskim. W Oddziale Dom Kuncewiczów w języku angielskim dostępny jest mini przewodnik po ekspozycji w wersji papierowej. Natomiast w oddziale Muzeum Dawnych Słowian w języku angielskim dostępny jest „Spacer wirtualny po grodzisku w Żmijowiskach”. Zgodnie z wyjaśnieniami Kontrolowanego⁵⁶, głównym powodem takiego stanu rzeczy jest brak funduszy, ogromna liczba obowiązków w oddziałach, a także znikoma liczba obcokrajowców odwiedzających Muzeum. Z wyjaśnień dyrektora Muzeum wynika, że nie były i nie są prowadzone badania publiczności.

W Muzeum nie ma możliwości skorzystania z audioprzewodników. Wyjątek stanowi oddział Dom Kuncewiczów, w którym jest możliwość odsłuchania audio w języku polskim. Natomiast w każdym z oddziałów, po wcześniejszym umówieniu, jest możliwość zwiedzania z przewodnikiem i skorzystania z oprowadzania kuratorskiego.

Dodatkowo w oddziale Dom Kuncewiczów z uwagi na specyfikę budynku (dawny dom mieszkalny z wąskimi klatkami) udostępnianie wystaw dla grup zorganizowanych odbywa się z ograniczeniem ruchu (po 10 osób). Każdej podgrupie towarzyszy także opiekun.

Jednocześnie ustalono, że sposób prezentacji zbiorów w poszczególnych oddziałach jest bardzo zróżnicowany. Oddziały Muzeum Przyrodnicze i Muzeum Sztuki Żłotniczej zamieszczają na ekspozycji dodatkowe informacje dla zwiedzających np.: „gablota w trakcie aranżacji”, „nowe obiekty w zbiorach Muzeum Sztuki Żłotniczej”, „obiekt przeniesiony tymczasowo na ekspozycję na parterze”, zaś w Oddziale Dom Kuncewiczów i budynku Działu Historii i Kultury Regionu brak jest na wystawach teksów kuratorskich oraz podpisów identyfikujących prezentowane zbiory, co odbiega od standardów współczesnego muzealnictwa i wystawiennictwa, wyklucza odbiorców, którzy nie posiadają specjalistycznej wiedzy, a tym samym sprawia, że wystawa staje się niezrozumiała. Zagubiony zostaje w ten sposób główny przekaz wystawy (narracja). Wystawa zostaje pozbawiona kontekstu edukacyjnego, co skutkuje ograniczeniem pełnienia przez Muzeum funkcji edukacyjnej (art. 2 pkt 5 i 7 ustawy o muzeach).

Ustalono także, że w oddziale Dom Kuncewiczów, z uwagi na brak sali wystaw czasowych, ekspozycja stała jest wzbogacana pokazami czasowymi. W trakcie wizji lokalnej oddziału jaka miała miejsce 11 maja 2026 r. były prezentowane wykonane przez uczniów Liceum Plastycznego w Nałęczowie zabawki z epoki, miękkie i twarde.

Ustalono, że do części wystaw muzealnych nie zostały opracowane scenariusze wystaw. Zaś formą zatwierdzenia wystawy do realizacji była akceptacja przez dyrektora Muzeum planów pracy konkretnego oddziału.

Należy przy tym zauważyć, że na wystawach w sposób wyważony zostały wprowadzone i wykorzystane multimedia (rzutniki, ekrany dotykowe), które wzbogacają środki i techniki prezentacji, a tym samym nie przytłaczają narracji wystawy.

⁵⁶ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

Pozytywnie należy także ocenić kompetencje pracowników poszczególnych oddziałów realizujących zadania statutowe Muzeum, ich wiedzę na temat zbiorów i zgromadzonych informacji oraz zaangażowanie, także we wdrażanie standardów związanych ze zwiększaniem dostępności Muzeum⁵⁷.

W trakcie kontroli ustalono, że strona internetowa Muzeum została dostosowana do osób ze szczególnymi potrzebami (<https://mnkd.pl/>).

Jednocześnie ustalono, że z uwagi na ograniczenia konserwatorskie budynki Muzeum są częściowo dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami. Jednocześnie ustalono, że pomimo barier architektonicznych Muzeum podejmuje starania dostosowania działalności wystawienniczej, edukacyjnej oraz warunków zwiedzania w ramach dostępnych możliwości i środków.

Obiekty Muzeum są wyposażone w tzw. „miejsce wyciszenia”, gdzie osoby ze szczególnymi potrzebami mogą usiąść i skorzystać ze słuchawek wygłuszających oraz gadżetów antystresowych. Osoby ze szczególnymi potrzebami mogą skorzystać z „godzin ciszy” (przygaszone światło), możliwość indywidualnego zwiedzania, obsługa w kasie poza kolejnością⁵⁸.

W oddziale Dom Kuncewiczów ze względu na bariery architektoniczne zabytkowej zabudowy, przygotowany został i jest odtwarzany bezpłatny film prezentujący wnętrza Domu Kuncewiczów. Można go obejrzeć zarówno w sali edukacyjnej, jak i w przestrzeni ogrodu. Dostępne są audioprzewodniki dla osób niewidomych i słabo widzących oraz przewodnik PJM. W budynku znajduje się toaleta przystosowana dla osób z niepełnosprawnością oraz dostępne jest miejsce parkingowe na terenie obiektu. W budynku i jego otoczeniu funkcjonują piktogramy ułatwiające komunikację⁵⁹.

W oddziale Kamienica Celejowska wejście główne jest dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami. Natomiast ustalono, że na poziomie 0, jedno z wejść do sali wystawowej posiada próg utrudniający poruszanie się osobom ze szczególnymi potrzebami. Zaś ekspozycja znajdująca się na poziomie 1 nie jest dostępna dla tych osób. W budynku zachowany został oryginalny układ ciągów komunikacyjnych z wąską klatką schodową, która uniemożliwia zastosowanie rampy transportowej dla wózków. W celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym zapoznania się z wystawą znajdującą się na piętrze zostają udostępnione pliki multimedialne odtwarzane na urządzeniach multimedialnych dostępne bezpłatnie dla zwiedzających, które mają na celu zaprezentowanie wystawy, niedostępnej z uwagi na w/w ograniczenia architektoniczne. Na poziomie 0 znajduje się także toaleta w pełni przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Podczas zwiedzania ekspozycji osoby niewidome i niedowidzące mogą skorzystać z audiodeskrypcji najcenniejszych 10 sztuk obrazów prezentowanych na wystawie stałej. W budynku zostało zastosowane specjalne oznakowanie ciągów komunikacyjnych, dostępny jest również wypukły wydruk rzutów pomieszczeń. Na parterze znajdują się rzeźby umożliwiające „zwiedzanie przez dotykanie”⁶⁰.

⁵⁷ Udział w projekcie realizowanym przez Fundację na rzecz standardów opieki w chorobach otępiennych Wyspy Pamięci w ramach programu MKiDN Kultura Dostępna.

⁵⁸ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁵⁹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁶⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

W oddziale Muzeum Dawnych Słowian, z uwagi, że jest to teren skansenu archeologicznego, na stronie internetowej Muzeum udostępniono spacer multimedialny po grodzisku w Żmijowiskach, który powstał w 2023 r. w ramach projektu „Muzeum dla każdego. Dostosowanie oferty kulturalnej Muzeum Nadwiślańskiego do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami”.

W oddziale Muzeum Przyrodnicze na parterze Spichlerza Ulanowskich znajduje się diorama przyrodnicza, na której umiejscowione są elementy przeznaczone do dotykania, zaś część działań edukacyjnych przeprowadzana jest w ogrodzie, w którym nie ma przeszkód komunikacyjnych, utrudniających poruszanie się. Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami wskazano, że w roku 2025 *nagrano film dokumentujący realizację projektu „Kazimierska Wisła Płynie. Edycja 2025”, który został zaopatrzony w napisy odpowiadając tym samym na potrzeby osób głuchych i niedosłyszących*⁶¹. W oddziale udostępniane są w formie audiodeskrypcji *najciekawsze okazy prezentowane na wystawach stałych (skamieniałość amonita, diorama wąwozu, kolekcja entomologiczna, ostrygojad, pszczela rodzina w szklanym ulu, rekonstrukcja morza kredowego, spichlerz)*⁶². Muzeum Przyrodnicze jest w posiadaniu 30 sztuk przewodników po ekspozycji w języku Braille’a.

Z uwagi na ograniczenia architektoniczne i brak dostępności wystaw znajdujących się powyżej poziomu 0, wprowadzono rozwiązanie, które umożliwia zwiedzającym zapoznanie się z wystawami znajdującymi się na piętrach budynku. *Na parterze budynku, przez obsługę ekspozycji zostają udostępnione pliki multimedialne odtwarzane na urządzeniach multimedialnych dostępnych bezpłatnie dla zwiedzających. Projekcja prezentuje najciekawsze obiekty znajdujące się na wystawach Muzeum Przyrodniczego. Umożliwiono odtworzenie (na życzenie gości) przyrodniczego filmu z lektorem pt. „Wisła dzika rzeka”. Poruszanie się po obiekcie osób niewidomych i niedowidzących zostało ułatwione poprzez przygotowanie specjalnie oznakowanych szlaków komunikacyjnych z punktami do zatrzymania się, a także podświetlenie specjalnymi listwami schodów znajdujących się w ciągach komunikacyjnych*⁶³.

W oddziale Muzeum Sztuki Złotniczej w pełni dostosowano jedno z wejść dla osób ze szczególnymi potrzebami. W budynku znajduje się winda, która umożliwia swobodne przemieszczanie się między piętrami.

Dział Historii i Kultury Regionu – budynek Dworu z Gościeradowa, w którym mieści się Dział posiada dwa wejścia dostosowane do osób z niepełnosprawnościami, dzięki ruchomemu podjazdowi i podjazdom niwelującym wysokie progi dla osób na wózkach. Na poziomie -1 znajduje się sala edukacyjna oraz toaleta w pełni przystosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Ustalono, że oddziały Muzeum posiadają salki edukacyjne lub warsztatowe (pracownię złotniczą w Muzeum Sztuki Złotniczej). Wyjątek stanowi Kamienica Celejowska, w której zajęcia edukacyjne odbywają się w dwóch salach przeznaczonych na wystawy czasowe (poziom 0) lub na patio (np. plener malarski).

Warunki zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji oceniono negatywnie, pomimo podejmowanych starań dostosowania działalności wystawienniczej,

⁶¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁶² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁶³ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

edukacyjnej oraz warunków zwiedzania w ramach dostępnych możliwości i środków do różnych grup odbiorców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami.

Pozytywnie należy natomiast ocenić kompetencje pracowników poszczególnych oddziałów realizujących zadania statutowe Muzeum, ich wiedzę na temat zbiorów i zgromadzonych informacji oraz zaangażowanie, a także organizację przeszło 100 wystaw.

4. Realizacja zadań z zakresu zabezpieczania i konserwacji zbiorów

Kontrolą objęto opiekę konserwatorską nad obiektami zabytkowymi realizowaną w Muzeum w latach 2020-2025. Ocena dotyczyła planowania, realizacji i dokumentowania prac przy zabytkach ruchomych i nieruchomych oraz prewencji konserwatorskiej związanej z warunkami na ekspozycjach i w magazynach. W ramach czynności kontrolnych dokonano wizji lokalnej każdego z oddziałów Muzeum, magazynu w Puławach oraz pracowni konserwatorskiej. Przeprowadzono kontrolę dokumentacji konserwatorskiej, protokołów wypożyczeń oraz kart ewidencyjnych.

Ustalono, że w Muzeum jest zatrudniony jeden dyplomowany konserwator (specjalność w zakresie malarstwa i rzeźby polichromowanej⁶⁴). Pod opieką konserwatorską znajduje się obecnie 20 431 muzealiów i 13 580 depozytów rozlokowanych w 6 oddziałach na terenie Kazimierza Dolnego i dodatkowo w magazynie w Puławach. Rozproszenie kolekcji oznacza, że zadania z zakresu opieki nad zbiorami, zarówno na ekspozycjach jak i w magazynach, są dodatkowo czasochłonne. Wymiar czasu pracy w wysokości 0,5 etatu w całości wypełnia podstawowa opieka nad eksponatami. Dodatkowo pracownik ten realizuje prace konserwatorskie prowadzone w pracowni (średnio konserwacji pełnej, częściowej i zachowawczej poddawanych jest kilka obiektów w ciągu roku⁶⁵), bierze udział w przygotowaniu wystaw czasowych, tworzy karty do wypożyczenia obiektów oraz powinien uzupełniać karty ewidencyjne nowych obiektów o stany zachowania. Od stycznia 2026 r. w związku z przejściem obowiązków głównego inwentaryzatora, jest też jedyną w Muzeum osobą odpowiedzialną za ewidencję i ruch muzealiów.

W ocenie Dyrekcji Muzeum *połącznie powyższych stanowisk podyktowane było usprawnieniem funkcjonowania instytucji, racjonalizacją procesów zarządczych oraz optymalizacją kosztów, przy jednoczesnym zachowaniu i wzmocnieniu realizacji zadań statutowych Muzeum*⁶⁶.

Ustalono, że Muzeum od 2024 r. określa w planie listę prac konserwatorskich przewidzianych do wykonania w ciągu roku. Obiekty klasyfikowane są do prac ze względu na stan zachowania oraz planowane wystawy czasowe. Natomiast brak jest planów dotyczących prac przy zabytkach nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków. Jedyne prace przy zabytkach nieruchomych zrealizowano w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, zaś opieka konserwatorska opiera się jedynie na przeglądach budowlanych budynków rocznych i pięcioletnich.

Kontrolą zatem objęto dokumentację muzealium o nr. inw. MKD/733/S.

⁶⁴ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁶⁵ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁶⁶ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

Dokumentacja konserwatorska została opracowana w formie skróconej i zawiera najważniejsze informacje dotyczące obiektu, procesu konserwacji oraz dokumentację wizualną przeprowadzonych prac. W trakcie czynności kontrolnych okazano dokumentację konserwatorską przechowywaną w pracowni konserwatorskiej. Jedyna wersja cyfrowa tej dokumentacji jest przechowywana na komputerze konserwatora. Nie jest jednak tworzona kopia zapasowa tej dokumentacji oraz pliki nie są archiwizowane.

Ustalono, że Muzeum w okresie objętym kontrolą realizowało prace zlecając je wykonawcą zewnętrznym – trzykrotnie dla oddziału Dom Kuncewiczów oraz pięciokrotnie dla Muzeum Dawnych Słowian.

Kontrolą objęto umowę nr MNKD 44/2024 z dnia 25 marca 2024 na usługę polegającą na wykonaniu zabiegów konserwatorskich prac na podłożu papierowym. Ustalono, że Muzeum nie posiadało pełnej dokumentacji zlecenia. Muzeum przygotowując zlecenie nie sporządziło notatki sondażu rynku zgodnie z zarządzeniem 4/2022. W trakcie kontroli przekazano informację o konsultacjach telefonicznych. Muzeum właściwie udokumentowało wykonanie poszczególnych etapów prac i sporządziło protokoły zdawczo-odbiorcze oraz odbioru prac. Z realizacji dzieła została opracowana dokumentacja konserwatorska.

Muzeum realizuje wypożyczenia obiektów na wystawy czasowe. Do każdego wypożyczenia opracowywany jest stan zachowania zabytku. Kontrolą objęto kartę opisu stanu zachowania dla obiektów o nr. inw. MNK/KC/422/D/AH oraz S/mal/490/ML. Ustalono, że sporządzono opis dwujęzyczny (polsko-angielski), który zawiera informacje na temat obiektu, stanie jego zachowania oraz dokumentację fotograficzną z zaznaczonymi zniszczeniami. Dokument podpisany jest przez konserwatora zabytków.

Muzeum nie przekazało dokumentów potwierdzających stan zabytku przy zwrocie z wypożyczenia.

W toku kontroli ocenie poddano karty ewidencyjne obiektów przyjmowanych do zbiorów. W okazanych kartach nie było opisanego stanu zachowania zabytków w momencie ich akcesji.

Ponadto ocenie poddano warunki i opiekę nad obiektami na ekspozycjach i w magazynach zbiorów.

Oddział Dom Kuncewiczów dysponuje łączną powierzchnią wystawienniczą 134,9 m². Monitoring warunków klimatycznych realizowany jest za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są codziennie w książce obiektu. Oddział dysponuje 2 klimatyzatorami przenośnymi i 1 osuszaczem o wydajności ok. 20 m³. Warunki klimatyczne wahają się i są zależne od warunków zewnętrznych. Brak jest monitoringu szkodników.

Magazyn zbiorów ma dwa pomieszczenia (jedno zaadoptowane na magazyn dla obiektów na papierze, fotografii oraz ściąganych z ekspozycji), drugie w przyziemiu budynku o powierzchni 20,1 m². Magazyn w przyziemiu wyposażony jest w regały. Na górze regałów przechowywane są tkaniny. Za nadzór nad magazynem odpowiada pracownik merytoryczny i konserwator. Magazyn nie dysponuje sprzętem do stabilizacji warunków

klimatycznych. Warunki monitorowane są za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są w książce magazynu.

W magazynie i na ekspozycjach odbywają się cykliczne obchody konserwatorskie jednak nie są one potwierdzone w książkach obiektu i magazynu. Kontrola nad stanem budynku realizowana jest przez przeglądy budowlane.

Łączna powierzchnia wystawiennicza Dworu z Gościeradowa (mieszczącego Oddział Muzeum Dawnych Słowian i Dział Historii i Kultury Regionu), wynosi 63,5 m². Monitoring warunków klimatycznych realizowany jest za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są codziennie w książce obiektu. Warunki klimatyczne wahają się i są zależne od warunków zewnętrznych. Oddział nie dysponuje żadnym sprzętem do stabilizacji warunków. W toku kontroli ustalono, że zakup sprzętu planowany jest na rok 2026. Brak jest monitoringu szkodników.

Magazyn oddziału Muzeum Dawnych Słowian ma powierzchnię 67,3 m². Za jego nadzór odpowiada pracownik merytoryczny i konserwator. W trakcie kontroli stwierdzono, że magazyn jest w całości wypełniony i Muzeum powinno podjąć działania w celu wygospodarowania kolejnej powierzchni magazynowej do przechowywania zabytków gromadzonych w oddziale. Warunki monitorowane są za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są w książce magazynu. W magazynie obiekty przechowywane są w opisanych kartonach na regałach magazynowych. Pomieszczenie magazynu nie jest oznakowane.

W magazynie i na ekspozycjach odbywają się cykliczne obchody konserwatorskie jednak nie są one potwierdzone w książkach obiektu i magazynu. Kontrola nad stanem budynku realizowana jest przez przeglądy budowlane.

Oddział Kamienica Celejowska dysponuje łączną powierzchnią wystawienniczą 282,1 m². Monitoring warunków klimatycznych realizowany jest za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są codziennie w książce obiektu. Oddział dysponuje 2 nawilżaczami o wydajności ok. 180 m³. Warunki klimatyczne wahają się i są zależne od warunków zewnętrznych. Muzeum pismem z 25 lutego 2026 r. do Marszałka Województwa Lubelskiego zwróciło się o zwiększenie dotacji o 50.000,00 zł netto na zakup nawilżaczy i stacji uzdatniania wody. Dotacja została przyznana i Muzeum planuje zakup dodatkowego sprzętu do stabilizacji warunków.

Magazyn oddziału mieści się w budynku administracyjnym przy ul. Rynek 19. Magazyn ma powierzchnię 48,4 m². Za nadzór nad magazynem odpowiada pracownik merytoryczny i konserwator. Zbiory przechowywane są na specjalistycznych siatkach, w szufladach, na regałach i tymczasowych stojakach. Powierzchnia magazynowa jest niewystarczająca – część obiektów stoi na podłodze. W pomieszczeniu znajdują się rury instalacji kanalizacyjnej, które stanowią potencjalne ryzyko zalania i uszkodzenia zbiorów przechowywanych w magazynie. Magazyn dysponuje 2 nawilżaczami powietrza o wydajności ok. 10 m³ i 2 osuszaczami o wydajności 30 m³.

Warunki monitorowane są za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są w książce magazynu.

W magazynie i na ekspozycjach odbywają się cykliczne obchody konserwatorskie jednak nie są one potwierdzone w książkach obiektu i magazynu. Kontrola nad stanem budynku realizowana jest przez przeglądy budowlane.

Dział Historii i Kultury Regionu nie posiada własnego magazynu. Większość zbiorów znajduje się na ekspozycji. Zbiory nieekspozowane przechowywane są w tymczasowym magazynie zbiorów w Puławach.

W magazynie i na ekspozycjach odbywają się cykliczne obchody konserwatorskie jednak nie są one potwierdzone w książkach obiektu. Kontrola nad stanem budynku realizowana jest przez przeglądy budowlane.

Oddział Muzeum Przyrodniczego dysponuje łączną powierzchnią wystawienniczą 448,6 m². Monitoring warunków klimatycznych realizowany jest za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są codziennie w książce obiektu. Oddział dysponuje 2 osuszaczami o wydajności o 100 m³, zaś nie dysponuje nawilżaczami. Warunki klimatyczne wahają się i są zależne są od warunków zewnętrznych. Brak jest monitoringu szkodników.

Obiekty ekspozycyjne np. pnie drzew umieszczane są na ekspozycji bez poddania ich zabiegom dezynfekcji i dezynsekcji jedynie po dokonaniu oględzin stanu ich zachowania i zabezpieczeniu powierzchni lakierem.

Magazyn ma powierzchnię 36,2 m² i jest wyposażony w szafy do przechowywania zbiorów. Za nadzór nad magazynem odpowiada pracownik merytoryczny i konserwator. Magazyn nie dysponuje sprzętem do stabilizacji warunków klimatycznych. Warunki monitorowane są za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są w książce magazynu.

W magazynie i na ekspozycjach odbywają się cykliczne obchody konserwatorskie jednak nie są one potwierdzone w książkach obiektu i magazynu. Kontrola nad stanem budynku realizowana jest przez przeglądy budowlane.

Oddział Muzeum Sztuki Złotniczej dysponuje łączną powierzchnią wystawienniczą 653,9 m². Monitoring warunków klimatycznych realizowany jest za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są codziennie w książce obiektu. Oddział dysponuje 1 nawilżaczem o wydajności ok. 180 m³, 4 osuszaczami o wydajności ok. 150 m³ i 1 osuszaczem o wydajności ok. 50 m³. Warunki klimatyczne wahają się i są zależne są od warunków zewnętrznych. Ustalono, że w gablotach znajdują się żele kondycjonujące.

Za nadzór nad magazynem odpowiada pracownik merytoryczny i konserwator. Magazyn ma powierzchnię 16 m² i nie jest wyposażony w sprzęt do stabilizacji warunków klimatycznych. Powierzchnia magazynowa jest niewystarczająca na muzealia, służy w głównej mierze do przechowywania obiektów wypożyczonych od innych podmiotów. Warunki monitorowane są za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są w książce magazynu.

W magazynie i na ekspozycjach odbywają się cykliczne obchody konserwatorskie jednak nie są one potwierdzone w książkach obiektu i magazynu. Kontrola nad stanem budynku realizowana jest przez przeglądy budowlane.

Monitoring warunków klimatycznych w puławskim magazynie realizowany jest za pomocą przenośnych termohigrometrów. Wyniki pomiarów zapisywane są w książce obiektu podczas kontroli magazynu. Warunki klimatyczne wahają się i są zależne od warunków zewnętrznych. Magazyn dysponuje jednym nawilżaczem o wydajności ok. 180 m³. Obiekty przechowywane są w trzech pomieszczeniach przy ograniczonym dostępie promieni UV. Obiekty są przykryte i przechowywane na regałach i stołach, większe gabaryty na zabezpieczonej podłodze. W budynku nie ma monitoringu szkodników muzealnych, przed umieszczeniem w magazynie obiekty nie przechodziły zabiegów dezynfekcji i dezynsekcji. Nad obiektami sprawowana jest opieka konserwatorska polegająca na cyklicznych obchodach konserwatorskich i kontroli stanu zachowania oraz stanu pomieszczeń. Magazyn ma powierzchnię 113, 43 m². Przed dokonaniem wyboru budynku PTTK na pomieszczenia tymczasowego magazynu zbiorów muzealnych nie została sporządzona opinia konserwatorska⁶⁷.

Działalność Muzeum w zakresie zabezpieczania i konserwacji zbiorów została oceniona negatywnie, pomimo zatrudnienia dyplomowanego konserwatora oraz utworzenia dopiero w 2023 r. profesjonalnej pracowni konserwatorskiej, co podniosło standard ochrony zbiorów. Niemniej wymiar czasu pracy konserwatora – zaledwie 0,5 etatu – w stosunku do konieczności sprawowania opieki nad 8 zabytkami nieruchomymi oraz różnorodnymi zbiorami muzealnymi (obiettami na papierze, tkaninami, wyrobami z drewna, metalu, złotniczymi, zabytkami archeologicznymi) – jest niewystarczający i wpływa na prowadzoną działalność statutową. Muzeum nie posiada planów konserwatorskich dla zabytków nieruchomych. Bieżąca opieka ogranicza się jedynie do ogólnobudowlanych przeglądów okresowych. Dokumentacja konserwatorska muzealiów w formie cyfrowej przechowywana jest wyłącznie na komputerze lokalnym konserwatora, bez sporządzania kopii zapasowych w archiwum zakładowym lub na serwerach zewnętrznych. Muzeum nie posiada strategii ochrony przed szkodnikami zbiorów – Integrated Pest Management (IPM). Karty ewidencyjne nowo pozyskanych obiektów nie zawierają opisów stanu zachowania z chwili pozyskania ich do zbiorów. Muzeum nie dokumentowało także stanu zachowania muzealiów po ich powrocie z wypożyczeń zewnętrznych. W przypadku prac zleczanych podmiotom zewnętrznym stwierdzono brak dokumentacji z sondażu rynku, w tym przypadku notatki, co narusza wewnętrzny regulamin wprowadzony zarządzeniem nr 4/2022. Ponadto stwierdzono brak pisemnego potwierdzania obchodów konserwatorskich w książkach obiektów/magazynów, a także wprowadzanie na ekspozycję elementów organicznych (np. pni drzew) bez uprzedniej dezynfekcji i dezynsekcji.

Dodatkowo połączenie w jeden etat samodzielnego stanowiska głównego inwentaryzatora zbiorów muzealnych z samodzielnym stanowiskiem ds. konserwacji zagraża należytemu wykonywaniu obu funkcji. Pracownik sprawuje bowiem opiekę inwentaryzacyjno-konserwatorską nad blisko 34 tysiącami obiektów (20 431 muzealiów, 13 580 depozytów) w aż 6 lokalizacjach na terenie Kazimierza Dolnego i dodatkowo w magazynie w Puławach, przy czym nie posiada doświadczenia ani szkoleń z zakresu ewidencjonowania i inwentaryzacji zbiorów.

⁶⁷ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

Standardem muzeum wielooddziałowego, rejestrowanego, posiadającego zabytki nieruchome jest zapewnienie jak najszerzej opieki konserwatorskiej, co najmniej przez 3 osoby pracujące w pełnym wymiarze czasu (1 etat).

Podobne standardy obowiązują w zakresie ewidencjonowania zbiorów.

Pozytywnie oceniane są z kolei starania o stabilizację warunków mikroklimatycznych – pomimo niewystarczającej ilości sprzętu – oraz wprowadzenie wzoru karty opisu stanu zachowania obiektu na potrzeby jego wypożyczenia.

5. Działalność naukowa, popularyzatorska, artystyczna i upowszechniająca kulturę

W trakcie kontroli ustalono, że pracownicy Muzeum brali udział w konferencjach naukowych, na których prezentowali wyniki swoich badań – zostało wygłoszonych 13 referatów. Ustalono, że Muzeum zorganizowało jedną sesję i konferencję popularnonaukową:

- 1) „Okruchy wspomnień. Okupacja na Puławskim Powiślu w czasie II wojny światowej” (2022), której towarzyszyła wystawa czasowa i materiały posesyjne;
- 2) „Korona w kulturze, obyczaju i sztuce w dawnej Polsce. W 1000-lecie gnieźnieńskiej koronacji Bolesława Chrobrego” (2025).

Oddział Muzeum Sztuki Złotniczej był także organizatorem:

- 1) warsztatów o charakterze seminarium naukowego poświęconego różnym aspektom sztuki złotniczej, mających na celu podnoszenie kwalifikacji muzealników z całej Polski w dziedzinie złotnictwa i wzajemnej wymiany doświadczeń;
- 2) wykładów w charakterze seminarium naukowego w ramach specjalizacji ze złotnictwa na Podyplomowych Studiach Muzealnych Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Oddział Dom Kunciewiczów przygotował 10 tekstów o charakterze popularno-naukowym o postaciach związanych z Kazimierzem Dolnym dla portalu prowadzonego przez Narodowy Instytut Muzeów pt. „Historia Poszukaj”.

Natomiast Muzeum nie było organizatorem ani współorganizatorem konferencji lub sympozjów naukowych.

Jednocześnie ustalono, że z uwagi na trwającą od dłuższego czasu absencję kierownika Oddziału Muzeum Dawnych Słowian, nie są prowadzone terenowe badania archeologiczne.

Muzeum w kontrolowanym okresie nie wydało żadnego katalogu zbiorów. Nie był również wydawany periodyk muzealny (rocznik, półrocznik, kwartalnik). Zostały natomiast wydane foldery, katalogi wystaw, przewodniki oraz inne wydawnictwa prezentujące działalność statutową Muzeum. Ustalono, że łącznie wydano 31 publikacji, w tym:

- 1) 5 folderów:
 - „Odkryć z niepamięci” (2020);

- „Niecodzienne przedmioty codziennego użytku. 200 lat platynictwa w Polsce. Z kolekcji prywatnych i zbiorów muzealnych” (2023);
- „Kazimierz Ich Inspirował Wystawa Malarstwa” (2023);
- „Czy mnie jeszcze pamiętasz? Podstakanniki z kolekcji Wojciecha Kuby” (2024);
- „Okruchy wspomnień, okruszki piękna. Biżuteria artystyczna Marka Huculaka” (2024);

2) 20 katalogów wystaw:

- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Znaczenie miejsca. Ryszard Hunger” (2020);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Znaczenie miejsca. Koji Kamoji ” (2020);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Znaczenie miejsca. Strzeмиński, Stażewski, Łunkiewicz-Rogoyska” (2020);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Janusz Oskar Knorowski. Ciemna strona raju” (2021);
- Kiełb Zbigniew „Historia w monetach zapisana. Numizmaty z kościoła farnego pw. Św. Jana Chrzyciela i św. Bartłomieja w Kazimierzu Dolnym” (2021);
- „Życie między dwoma brzegami: ludowe wierzenia, obrzędy, zwyczaje, praktyki. Katalog wystawy etnograficznej. Spichlerz z Podłódowa Oddziału Zamek w Janowcu” (2021);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „To jest malarstwo prywatne. Krzysztof Krzyż Raczyński” (2022);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Jędrzejewscy. Wielość rodziny” (2022);
- „Dalej w drodze.... 50-lecie pracy twórczej. Barbara Sosnowska Bałdyga. Stronisław Bałdyga” (2022);
- „Moim zdaniem... Biżuteria z komunikatem” (2022);
- „Archeologiczne tajemnice Kłodnicy” (2023);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Agnieszka Mitura. Obraz rzeki” (2023);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Agnieszka Starowieyski. Horyzont zewnętrzny. Horyzont wewnętrzny” (2023);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Baj – Fogtt. Bug – Brda. Dwie rzeki” (2023);
- „LV wystawa biżuterii artystycznej Kamilli Rohn: 55-lecie pracy twórczej” (2023);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Ignacy Witz – z protestu i aprobaty” (2024);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Zbigniew Lutowski. Arti Optime Merenti” (2024);
- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Pasjonują mnie ludzkie losy. Rzeźba Stanisława Strzyżyńskiego” (2024);

- Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Piotr Kmiec. Przemijanie” (2025);
 - Dorota Seweryn-Puchalska (red.) „Józef Panfil. Peregrynacje po peryferiach świata” (2025);
- 3) 2 przewodniki:
- „Przewodnik po Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym” (2020);
 - „Przewodnik po pieszym szlaku historycznym powstańców listopadowych korpusu gen. Jana Kantego Sierawskiego” (2021)
- 4) 4 inne wydawnictwa prezentujące działalność naukową:
- „Czerwona księga roślin województwa lubelskiego” (2020);
 - Tomasz Panfil (red. nauk.) „Okruchy wspomnień. Okupacja na Puławskim Powiślu w okresie II wojny światowej” (2022);
 - „Mapy szlaku wiekowych drzew po Kazimierzu Dolnym i okolicach” (2023);
 - Jan Adamowski (red.), „Tradycja Wielkanocnego bębnienia w Polsce” (2024).

Ustalono również, że został opublikowany jeden referat pt. „Medal Niepodległości i inne nagrody Marii Kuncewiczowej w świetle jej prozy” w VII tomie cyklu „Ziemiaństwo na Lubelszczyźnie”, wydawnictwie Muzeum Zamoyskich w Kozłowie i Instytutu Pamięci Narodowej. Zaś od 2023 r. oddział Dom Kucewiczów prowadzi sprawy wydawnicze prozy Marii Kuncewiczowej m.in. dotyczące wznowień w wydawnictwie Marginesy⁶⁸.

W trakcie kontroli ustalono, że Muzeum realizuje i rozwija działalność edukacyjną, dostosowując swoją ofertę edukacyjną do różnych grup wiekowych oraz osób posiadających szczególne potrzeby edukacyjne i komunikacyjne. Przy czym należy wskazać, że Muzeum nie prowadzi badań publiczności, co zdecydowanie ogranicza możliwości dostosowania oferty do określonych grup odbiorców.

Oferta edukacyjna obejmuje: lekcje muzealne, warsztaty, spacer tematyczny, gry terenowe, wycieczki edukacyjne oraz prelekcje, prezentacje multimedialne⁶⁹.

Ustalono, że w latach 2020-2024 zrealizowano następujące lekcje muzealne:

- 1) Oddział Dom Kucewiczów: „Moja pierwsza wizyta w muzeum”, „Rzeczy i ich opowieści, czyli narracja eksponatu”, „Tajemnice domu pisarzy” oraz „Walizki Kuncewiczów”. Organizowano również warsztaty edukacyjne: „Zapraszamy do lektury, czyli o książce prawie wszystko”, „Leśne dróżki z wiewiórką”, „Opowieść o piecu huculskim” oraz „Warsztaty kolażu artystycznego”. Ofertę uzupełniał spacer muzealny „Szlak literacki Marii i Jerzego Kuncewiczów - Dwa Księżyce”⁷⁰.

⁶⁸ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁶⁹ Aktualna oferta edukacyjna Muzeum jest dostępna w formie tradycyjnej (folder) oraz cyfrowej (na stronie internetowej).

⁷⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

- 2) Oddział Kamienica Celejowska: „O co kaman w tym muzeum?”. Celem lekcji miało być przybliżenie podstawowych zagadnień związanych z funkcjonowaniem muzeum i odbiorem sztuki⁷¹.
- 3) Oddział Muzeum Dawnych Słowian: „W świecie Słowian”, warsztaty „Magia gliny” oraz „Motanki - słowiańskie lalki”, a także grę terenową „W poszukiwaniu zaginionego skarbu”. Prowadzono również prelekcje wyjazdowe i prezentacje multimedialne: „Słowianie - życie we wczesnym średniowieczu”, „Archeologia - odkrywanie przeszłości” oraz „Człowiek w pradziejach”⁷².
- 4) Oddział Muzeum Przyrodnicze: „W kazimierskich wąwozach”, „Tajemnice wymarłego świata”, „Przepis na skamieliny”, „Wskocz do dziupli”, „Przyroda Kazimierskiego Parku Krajobrazowego” oraz „W dolinie Wisły”. Organizowano także warsztaty: „Miejska dżungla”, „Ptaki cudaki”, „Nasze kwiaty”, „Sowy, nocni łowcy”, „Ptaki wokół nas” i „Ptasia stołówka”, a także wycieczki edukacyjne „Z widokiem na Wisłę” oraz „W kazimierskich wąwozach”⁷³.

Ustalono, że Dział Historii i Kultury Regionu w 2024 r. do oferty edukacyjnej wprowadził spacer tematyczny prowadzone przez pracownika merytorycznego działu. Inicjatywa ta umożliwia prezentację wybranych zagadnień związanych z historią i dziedzictwem regionu w formule terenowej, sprzyjającej bezpośredniemu kontaktowi uczestników z omawianymi miejscami i obiektami. W ramach oferty proponowano następujące tematy spacerów:

- Podróże malownicze Zygmunta Vogla po Kazimierzu. Kazimierz Dolny u schyłku XVIII w.
- Wielka historia małego miasteczka. Kazimierz Dolny od Piastów po współczesność
- Czy istnieje „renesans lubelski”...w Kazimierzu?
- O czym szepczą kamienice kazimierskie....
- Kazimierz po... Jak odbudowano miasteczko po zniszczeniach?
- Dobrobyt i bogactwo Kazimierza nad Wisłą w „złotym wieku”
- Od Müntza po Kazimierską Konfraternię Sztuki. Co przyciąga artystów do Kazimierza Dolnego
- Wycieczka „piechotna” z Wojciechem Gersonem po Kazimierzu Dolnym⁷⁴.

Ustalono, że w 2025 r. do oferty edukacyjnej Muzeum wprowadzono:

- 1) Oddział Kamienica Celejowska – plener malarski jako warsztaty specjalne. Docelowym planem zajęć jest patio zabytkowej kamienicy, w otoczeniu historycznej architektury i zieleni. Uczestnicy uczą się uchwycić światło, cień oraz piękno otoczenia i przenieść je na płótno. Oferta skierowana jest do grup zorganizowanych, dostępna od maja do września, z wcześniejszą rezerwacją i możliwością przeniesienia zajęć w razie złej pogody⁷⁵.

⁷¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁷² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁷³ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁷⁴ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

⁷⁵ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

- 2) Oddział Muzeum Przyrodnicze – zajęcia warsztatowe „Owady w akcji – Eco Domki dla murarki”, które są poświęcone najliczniejszej grupie zwierząt, jaką są owady. W trakcie spotkania opowiadamy o pozytywnej i negatywnej ich roli w naszym życiu. Uczestnicy mogą z bliska przyjrzeć się niezwykłym okazom i nauczyć się rozpoznawać te najbardziej pospolite. Zwieńczeniem spotkania jest wykonanie domku (schronienia dla owadów), które można zabrać ze sobą i powiesić w najbliższym otoczeniu⁷⁶.
- 3) Oddział Muzeum Sztuki Złotniczej – nowe lekcje muzealne: „Z pogranicza alchemii i magii”, „Kościół, cerkiew, synagoga” oraz „Jak dawniej jadano”. Zajęcia przybliżają uczestnikom historię złotnictwa, dawnych obrzędów religijnych oraz kultury stołu i codziennego życia w minionych epokach. Program obejmuje zwiedzanie ekspozycji, elementy edukacyjne oraz aktywności angażujące uczestników. Wszystkie zajęcia zostały dostosowane do wszystkich grup wiekowych, a także do potrzeb grup i osób posiadających szczególne potrzeby edukacyjne i komunikacyjne⁷⁷.

Dodatkowo, ofertę edukacyjną Oddziału poszerzono o działania manualne i praktyczne, realizowane w formie warsztatów organizowanych w pracowni złotniczej dla grup szkolnych i zorganizowanych. W 2025 r. wprowadzono warsztaty „I my możemy być złotnikami”, podczas których uczestnicy łącząc zwiedzanie ekspozycji z częścią praktyczną, mają możliwość poznania podstaw sztuki złotniczej oraz samodzielnego wykonania prostych elementów biżuterii. Zajęcia przeznaczone są dla dzieci i młodzieży, w tym osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i intelektualnymi. Program warsztatów został dostosowany do możliwości wiekowych i sprawnościowych uczestników, tak aby umożliwić aktywny udział wszystkim grupom⁷⁸.

- 4) Dział Historii i Kultury Regionu Muzeum Nadwiślańskiego – nowe warsztaty manualne i artystyczne inspirowane tradycją oraz kulturą regionu. Uczestnicy mogą brać udział m.in. w zajęciach poświęconych historii garncarstwa na lubelszczyźnie, podczas których poznają dawne techniki tworzenia naczyń glinianych oraz samodzielnie wykonują drobne przedmioty z gliny samoutwardzalnej. Ofertę uzupełniły również warsztaty kreatywne związane z lokalnym dziedzictwem, takie jak wykonywanie magnesów z motywem kazimierskiego koguta, studni czy innych charakterystycznych symboli Kazimierza Dolnego. Zajęcia łączą elementy edukacji regionalnej, historii rzemiosła i działań plastycznych, rozwijając kreatywność uczestników oraz przybliżając im kulturę i tradycje regionu⁷⁹.

Ustalono, że łącznie liczba lekcji muzealnych w kontrolowanym okresie wyniosła:

- 1) Oddział Dom Kuncewiczów – 32;
- 2) Oddział Kamienica Celejowska – 1;
- 3) Oddział Muzeum Dawnych Słowian – 1;
- 4) Oddział Muzeum Przyrodnicze – 0,

⁷⁶ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁷⁷ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁷⁸ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

⁷⁹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 22 maja 2026 r.

5) Oddział Muzeum Sztuki Złotniczej – 3,

6) Dział Historii i Kultury Regionu – 10.

Jednocześnie stwierdzono, że w niektórych latach, w części oddziałów Muzeum nie opracowano ani jednego nowego scenariusza lekcji muzealnej. Scenariusze zajęć są każdorazowo modyfikowane pod względem zakresu treści, sposobu prowadzenia zajęć oraz poziomu trudności odpowiednio do wieku i możliwości uczestników. Analogicznie dostosowywane są również karty pracy wykorzystywane podczas lekcji muzealnych, tak aby umożliwić dzieciom i młodzieży aktywny udział i właściwe przyswajanie prezentowanych zagadnień⁸⁰. Ustalono, że scenariusze lekcji, podobnie jak scenariusze wystaw, nie były akceptowane przez dyrektora Muzeum a zatwierdzane przy planie pracy.

W trakcie kontroli ustalono, że oprócz działań omówionych wyżej, Muzeum stworzyło aplikację dla systemów Android „Mały Przyrodnik” oraz „Mały Przewodnik”, wirtualny spacer po Grodzisku w Żmijowiskach, jak również stronę rzadkierosliny.mnkd.pl, która jest efektem projektu „Rzadkie i zagrożone rośliny województwa lubelskiego – zgromadzenie i opracowanie informacji oraz edukacja”. W ramach projektu, rozpoczętego w 2020 r. opracowano materiał dotyczący 230 rzadkich i zagrożonych gatunków⁸¹.

Działalność naukową, popularyzatorską, artystyczną i upowszechniającą kulturę oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami, z uwagi na brak spójnej działalności naukowej, która ograniczała się do udziału pracowników Muzeum w sesjach i konferencjach naukowych lub popularnonaukowych.

6. Procedury wewnętrzne i prowadzenie dokumentacji w zakresie bezpieczeństwa Muzeum i zgromadzanych zbiorów

6.1. Dokumentacja i obowiązujące przepisy wewnętrzne z zakresu bezpieczeństwa Muzeum i jego zbiorów.

Muzeum udostępniło podstawowe dokumenty wynikające z rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów Muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą⁸² (dalej: rozporządzenie w sprawie zabezpieczenia zbiorów), tj.:

- plany ochrony muzeum, które zostały opracowane na podstawie § 27 rozporządzenia,
- instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, która została opracowaną na podstawie § 3 pkt 2 rozporządzenia,
- instrukcję przygotowania zbiorów do ewakuacji, opracowane na podstawie § 30 rozporządzenia.

Ochrona Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym jest realizowana na podstawie dwóch planów ochrony:

- 1) Planu ochrony Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym opracowanego dla:

⁸⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

⁸¹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 czerwca 2026 r.

⁸² Dz. U. poz. 1240.

- Oddziału Dom Kuncewiczów;
- Oddziału Kamienica Celejowska;
- Oddziału Muzeum Przyrodniczego;
- Dworu z Gościeradowa (mieszczącego Oddział Muzeum Dawnych Słowian i Dział Historii i Kultury Regionu),

sporządzonego przez Pełnomocnika ds. bezpieczeństwa i ochrony informacji niejawniej i zatwierdzonego w dniu 10 lutego 2017 r. przez Dyrektora Muzeum.

Dokument został sporządzony dla czterech oddziałów Muzeum zlokalizowanych pod różnymi adresami. Plan był aktualizowany przez odręcznie nanoszone czerwonym długopisem zmiany w zakresie: nazewnictwa oddziałów oraz zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych. Dokument powinien zostać opracowany na nowo w sposób czytelny i uporządkowany.

- 2) Planu ochrony Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym opracowanego dla:

- Oddziału Muzeum Sztuki Złotniczej;
- Oddziału Zamek w Janowcu,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Dla każdego oddziału Muzeum opracowano instrukcje:

- 1) bezpieczeństwa pożarowego, które są przechowywane na stanowiskach kasowych w oddziałach
- 2) przygotowania zbiorów do ewakuacji.

Instrukcje były aktualne i poddawane aktualizacji co dwa lata, co jest zgodne odpowiednio z § 3 pkt 2 i § 30 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia zbiorów.

Muzeum w 2022 r. opracowało:

- 1) „Plan ochrony zabytków ruchomych Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym – zlokalizowanych w Kazimierzu Dolnym – na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”;

- 2) „Plan ochrony zabytków nieruchomych Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym – zlokalizowanych w Kazimierzu Dolnym – na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”,

Oba dokumenty zostały uzgodnione z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i zatwierdzone przez Burmistrza Miasta Kazimierz Dolny i były poddawane corocznym aktualizacjom.

Muzeum corocznie wykonuje „Roczne analizy stanu zabezpieczenia Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem”, co jest zgodne z § 15 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia zbiorów.

W każdym z oddziałów jest prowadzona „Książka kontroli ekspozycji Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym”, oddzielnie dla wystawy stałej i czasowej. Książki zawierają dane dotyczące osób pełniących dyżur na ekspozycji, godziny otwarcia i zamknięcia ekspozycji, opisy stanu ekspozycji, strefy dozoru (włączenia i wyłączenia w dozór systemu sygnalizacji włamania) oraz wyniki odczytów temperatury i wilgotności na ekspozycji.

W Muzeum obowiązuje „Regulamin porządkowy dla Pracowników Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym”, sporządzony oddzielnie dla każdego z oddziałów, który określa zasady użytkowania budynków i pomieszczeń Muzeum, obsługi i udostępniania sal ekspozycyjnych, zabezpieczania pomieszczeń wraz z zasadami gospodarowania kluczami. Dokument stanowi wyciąg zadań dla personelu Muzeum z planu ochrony muzeum oraz zawiera inne zadania do realizacji w codziennej eksploatacji budynków Muzeum. Dokument jest aktualny dla oddziału Muzeum Sztuki Złotniczej, dla pozostałych oddziałów wymaga aktualizacji w związku z przeprowadzonymi remontami Muzeum, w tym montażem [REDAKTOWANE]

Dokumentację z zakresu bezpieczeństwa Muzeum i jego zbiorów oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami. Zastrzeżenia dotyczą braku planu ochrony Muzeum dla tymczasowego magazynu zbiorów w wynajmowanych pomieszczeniach budynku PTTK w Puławach.

6.2. Funkcjonowanie zabezpieczeń technicznych (budowlano-mechanicznych i elektronicznych) oraz ochrony fizycznej

Ochrona fizyczna i techniczna w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym jest realizowana na podstawie planów ochrony muzeum.

[REDAKTOWANE]

Muzeum mieści się w dwóch budynkach, tj. budynku głównym i budynku administracyjno-gospodarczym, które znajdują się na terenie ogrodzonym z wewnętrznym dziedzińcem oraz wjazdem i wejściem administracyjnym od strony ul. Witkiewicza. Budynek główny pełni funkcje wystawienniczo-magazynową (wystawa stała i wystawy czasowe, magazyn zbiorów) oraz biurową. W budynku administracyjno-gospodarczym mieszczą się biura, zaplecze techniczno-administracyjne, magazyn zbiorów [REDAKTOWANE]

⁸³ Dz. U. z 2025 r. poz. 532.

Ochronę fizyczną oddziału Muzeum Sztuki Złotniczej realizował przedsiębiorca posiadający koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] W Muzeum, [REDACTED]
[REDACTED], dąży się do ujednolicenia sprzętowego i softwarowego urządzeń zabezpieczenia technicznego. [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Tak zorganizowany system zabezpieczeń technicznych pozwalał na efektywne zarządzanie eksploatacją urządzeń oraz ułatwia szkolenie personelu z zakresu obsługi tych systemów. Uporządkowana jest gospodarka kluczami do pomieszczeń w Muzeum. [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Z uwagi na to, że w magazynie zbiorów oddziału Kamienica Celejowska znajdują się rury kanalizacji wodnej, które mogą stanowić ryzyko zalania zbiorów w przypadku awarii technicznej, dla poprawy wykrywania tego typu awarii powinien być zastosowany system wykrywania wycieków z czujkami liniowymi w postaci przewodu sensorycznego umieszczonego pod rurami.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

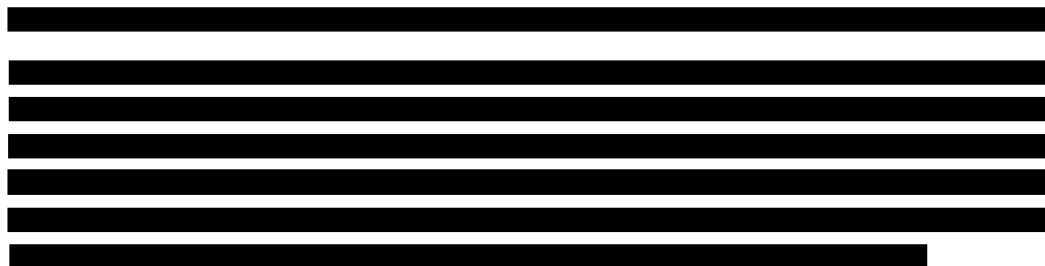
[REDACTED]

[REDACTED] Drzwi szklane wychodzące na patio umieszczone były na drodze ewakuacyjnej i otwierały się w przeciwną stronę niż kierunek ewakuacji. Rozwiązanie to zostało zaakceptowane w stanowisku w zakresie ochrony

przeciwpozarowej dotyczącym zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Puławach nr PZ.5261.36.2022.3.DK z dnia 04.03.2022 r.

[REDACTED]

Dla tymczasowego magazynu zbiorów nie opracowano podstawowych dokumentów wynikających z rozporządzenia, tj.: planu ochrony muzeum, instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji.

6.3. Dokumentacja systemów zabezpieczeń techniczny i przeciwpożarowych.

Muzeum posiadało dokumentację powykonawczą dla systemów zabudowanych w budynkach Muzeum i poddawało je aktualizacji. Systemy zabezpieczeń technicznych i przeciwpożarowych były poddawane przeglądom okresowym, z których sporządzane były protokoły. Przeprowadzane czynności eksploatacyjne dokumentowane były w protokołach z przeglądów instalacji i urządzeń, a w przypadku urządzeń przeciwpożarowych również w metryczkach tych urządzeń.

Dla systemów zabezpieczenia elektronicznego nie były prowadzone książki eksploatacji, co jest niezgodne z § 16 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia zbiorów.

6.4. Dokumentacja przeglądów wynikających z prawa budowlanego

W Muzeum były przeprowadzane przeglądy okresowe stanu technicznego budynków w cyklu rocznym i pięcioletnim dla wszystkich budynków Muzeum. Z przeglądów sporządzane były protokoły. Dla budynków oddziałów Muzeum założone były książki obiektu budowlanego. W książkach obiektu budowlanego, w rozdziale zawierającym wykaz protokołów okresowych kontroli stanu technicznego obiektu, wpisy kończyły się na roku 2023. Kontynuacji wpisów nie przedstawiono.

Poza obowiązkowymi przeglądami budynków w muzeum realizowane były przeglądy doraźne.

Zarządzeniem nr 18/2025 dyrektora Muzeum z dnia 10 października 2025 r. powołano komisję do oceny obiektu zabytkowego Dom Kuncewiczów w celu sprawdzenia warunków przechowywania muzealiów wypożyczonych z Muzeum Zamoyskich w Kozłowiec jak i muzealiów przechowywanych w obiekcie. Komisja w protokole z wizji lokalnej w dniu 16 października 2025 r. stwierdziła, że:

- 1) mury zewnętrzne ścian drewnianych pokryte pleśnią i grzybami. Występują liczne ślady zasolenia wewnątrz budynku (piwnice);
- 2) widoczne oznaki mączki (kornik);
- 3) liczne pęknięcia gontu oraz szczeliny występujące w gońcie. Gont porośnięty mchem.

We wnioskach komisja zaleciła wykonanie ekspertyzy konstrukcyjno-budowlanej i mykologicznej. Wykonanie odkrywek ścian fundamentowych w celu uzyskania informacji dotyczących izolacji poziomej i pionowej. Jednocześnie do czasu wykonania wszelkich prac i niezbędnych ekspertyz, na podstawie których sporządzona zostanie ocena stanu

⁸⁴ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 2 maja 2026 r.

technicznego obiektu Dom Kuncewiczów, komisja nie zaleciła pozyskiwania muzealiów zewnętrznych. Jeden z członków komisji odmówił podpisania protokołu.

W wyniku oględzin budynków w oddziałach Muzeum oceniono, że ochrona fizyczna i zabezpieczenia techniczne dostosowane są do potencjalnych zagrożeń oraz do wartości zabezpieczanych zbiorów i są realizowane na podstawie Planów ochrony Muzeum. Poziom ochrony muzeum oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami. Zastrzeżenia dotyczą braków w dokumentacji i [REDACTED]

7. Umowy na realizację zadań finansowanych ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

W latach 2020 – 2025 Muzeum otrzymało z budżetu Ministra środki finansowe w łącznej wysokości 243.900,00 zł na podstawie sześciu umów dotacji.

a) umowa dotacji nr 10045/21/FPK/DIK z 2 sierpnia 2021 r.⁸⁵ w wysokości 45.000,00 zł została przeznaczona na dofinansowanie zadania pn. *"Oj Ty Rzeco". Etnografia okolic Janowca nad Wisłą w kontekście ludowych wierzeń i zabiegów magicznych*⁸⁶. Całkowity koszt zadania został określony na kwotę 56.250,00 zł, gdzie środki Ministra stanowiły 80% całkowitego kosztu zadania.

Szczegółowy zakres zadania dofinansowanego ze środków finansowych Ministra został określony w §2 ust. 2 umowy dotacyjnej i obejmował: honorarium dla głównego konsultanta projektu, prelegentów sympozjum, opiekuna naukowego projektu, prowadzących warsztaty, zakup wyżywienia, druk plakatów, banera, katalogów do wystawy, honorarium za wykonanie ilustracji do katalogu wystawy i opracowanie projektu aranżacji wystawy.

Termin wykonania zadania, na które udzielono dotacji ustalono od dnia 15 kwietnia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. Umowa weszła w życie z dniem obustronnego jej podpisania, tj. z dniem 2 sierpnia 2021 r. z mocą obowiązującą od 15 kwietnia 2021 r. Przyznane środki finansowe Ministra, Muzeum zobowiązane było wykorzystać od 15 kwietnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r., poprzez realizację wszystkich płatności. Środki dotacji celowej na podstawie niniejszej umowy wpłynęły na rachunek bankowy Muzeum w dniu 20 sierpnia 2021 r. (56.250,00 zł).

Raport końcowy z wykonania zadania do umowy nr 10045/21/FPK/DIK z dnia 2 sierpnia 2021 r. został złożony do Ministerstwa w terminie określonym w umowie dotacyjnej⁸⁷. W raporcie wykazano 35 dowodów księgowych na łączną kwotę 45.000,00 zł. Rozliczenie zostało zatwierdzone w zakresie rzeczowym i finansowym w dniu 14 lutego 2022 r.

b) umowa dotacji nr 08062/22/FPK/ZNGS z 25 maja 2022 r. w wysokości 41.300,00 zł została przeznaczona na dofinansowanie zadania pn. *Jędrzejewscy – wielość nie tylko rodzinny*⁸⁸. Całkowity koszt zadania został określony na kwotę 51.625,00 zł, gdzie środki Ministra stanowiły 80% całkowitego kosztu zadania.

⁸⁵Aneksowana w dniu 8 grudnia 2021 r.

⁸⁶Na podstawie zaktualizowanego wniosku nr 180997/20/A3 złożonego w dniu 29 listopada 2021 r.

⁸⁷Raport końcowy z wykonania zadania został złożony w systemie EBOI w dniu 27 stycznia 2022 r.

⁸⁸Na podstawie zaktualizowanego wniosku nr 200618/21/A2 złożonego w dniu 17 maja 2022 r.

Szczegółowy zakres zadania dofinansowanego ze środków finansowych Ministra został określony w §2 ust. 2 umowy dotacyjnej i obejmował: honoraria dla artystów, honoraria za korektę tekstów do katalogu, recenzje, tłumaczenie tekstów do katalogu, projekt graficzny, skład i łamanie katalogu, druk katalogu, zaproszeń, plakatów, tablicy promocyjnej, zakup licencji i spotu.

Termin wykonania zadania, na które udzielono dotacji ustalono od dnia 3 stycznia 2022 r. do dnia 30 listopada 2022 r. Umowa weszła w życie z dniem obustronnego jej podpisania, tj. z dniem 25 maja 2022 r. z mocą obowiązującą od 3 stycznia 2022 r. Przyznane środki finansowe Ministra, Muzeum zobowiązane było wykorzystać od 1 stycznia 2022 r. do 30 listopada 2022 r., poprzez realizację wszystkich płatności. Środki dotacji celowej na podstawie niniejszej umowy wpłynęły na rachunek bankowy Muzeum w dniu 21 czerwca 2022 r. (41.300,00 zł).

Raport końcowy z wykonania zadania do umowy nr 08062/22/FPK/ZNGS z 25 maja 2022 r. został złożony do instytucji Zarządzającej (Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki) w terminie określonym w umowie dotacyjnej⁸⁹. W raporcie wykazano 29 dokumentów księgowych na łączną kwotę 41.300,00 zł. Rozliczenie zostało zatwierdzone w zakresie rzeczowym i finansowym w dniu 14 lutego 2023 r.

c) umowa dotacji nr 04966/22/FPK/NCK z 12 lipca 2022 r. w wysokości 30.000,00 zł została przeznaczona na dofinansowanie zadania pn. *Muzeum dla nas*⁹⁰. Całkowity koszt zadania został określony na kwotę 37.500,00 zł, gdzie środki Ministra stanowiły 80% całkowitego kosztu zadania.

Szczegółowy zakres zadania dofinansowanego ze środków finansowych Ministra został określony w §2 ust. 2 umowy dotacyjnej i obejmował: wynagrodzenia za przeprowadzenie warsztatów, wynagrodzenie dla grafika, opłata za opracowanie graficzne i druk ulotki promocyjnej, wynagrodzenie za wykonanie aplikacji, nagranie filmu, promocję na Instagramie, wynagrodzenie dla artysty plastyka oraz za konsultacje dotyczące języka ETR.

Termin wykonania zadania, na które udzielono dotacji ustalono od dnia 1 kwietnia 2022 r. do dnia 30 listopada 2022 r. Umowa weszła w życie z dniem obustronnego jej podpisania tj. z dniem 12 lipca 2022 r., z mocą obowiązującą od 1 kwietnia 2022 r. Przyznane środki finansowe Ministra, Muzeum zobowiązane było wykorzystać od 1 kwietnia 2022 r. do 30 listopada 2022 r., poprzez realizację wszystkich płatności. Środki dotacji celowej na podstawie niniejszej umowy wpłynęły na rachunek bankowy Muzeum w dniu 9 sierpnia 2022 r. (30.000,00 zł).

Raport końcowy z wykonania zadania do umowy nr 04966/22/FPK/NCK z 12 lipca 2022 r. został złożony do instytucji Zarządzającej (Narodowe Centrum Kultury) w terminie określonym w umowie dotacyjnej⁹¹. W raporcie wykazano 21 dowodów księgowych na łączną kwotę 30.000,00 zł. Rozliczenie zostało zatwierdzone w zakresie rzeczowym i finansowym w dniu 23 stycznia 2023 r.

d) umowa dotacji nr 10272/23/FPK/NCK z 1 czerwca 2023 r. w wysokości 24.000,00 zł została przeznaczona na dofinansowanie zadania pn. *„Muzeum dla każdego. Dostosowanie*

⁸⁹Raport końcowy z wykonania zadania został złożony w systemie EBOI w dniu 30 grudnia 2022 r.

⁹⁰Na podstawie zaktualizowanego wniosku nr 202453/21/A2 złożonego w dniu 24 czerwca 2022 r.

⁹¹Raport końcowy z wykonania zadania został złożony w systemie EBOI w dniu 29 grudnia 2022 r.

oferty kulturalnej Muzeum Nadwiślańskiego do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami⁹². Całkowity koszt zadania został określony na kwotę 33.000,00 zł, gdzie środki Ministra stanowiły 72,73% całkowitego kosztu zadania.

Szczegółowy zakres zadania dofinansowanego ze środków finansowych Ministra został określony w §2 ust. 2 umowy dotacyjnej i obejmował: koszt przeprowadzenia 5 szkoleń w zakresie obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, catering podczas szkoleń, konsultacje ze specjalistą pod kątem dostosowania oferty do osób ze szczególnymi potrzebami, projekt graficzny, ulotki promocyjne oraz wynagrodzenie za transport uczestników na zajęcia edukacyjne.

Termin wykonania zadania, na które udzielono dotacji ustalono od dnia 16 marca 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Umowa weszła w życie z dniem obustronnego jej podpisania tj. z dniem 1 czerwca 2023 r., z mocą obowiązującą od 16 marca 2023 r. Przyznane środki finansowe Ministra, Muzeum zobowiązane było wykorzystać od 16 marca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., poprzez realizację wszystkich płatności. Środki dotacji celowej na podstawie niniejszej umowy wpłynęły na rachunek bankowy Muzeum w dniu 29 czerwca 2023 r. (24.000,00 zł).

Raport końcowy z wykonania zadania do umowy nr 10272/23/FPK/NCK z 1 czerwca 2023 r. został złożony do instytucji Zarządzającej (Narodowe Centrum Kultury) w terminie określonym w umowie dotacyjnej⁹³. W raporcie wykazano 8 dowodów księgowych na łączną kwotę 24.000,00 zł. Rozliczenie zostało zatwierdzone w zakresie rzeczowym i finansowym w dniu 31 stycznia 2024 r.

e) umowa dotacji nr 02507/23/DIK z 26 czerwca 2023 r. w wysokości 30.000,00 zł została przeznaczona na dofinansowanie zadania pn. *Tradycja bębnienia wielkanocnego na terenach historycznej Małopolski. Odkrywanie lokalnego niematerialnego dziedzictwa*⁹⁴. Całkowity koszt zadania został określony na kwotę 37.500,00 zł, gdzie środki Ministra stanowiły 80% całkowitego kosztu zadania.

Szczegółowy zakres zadania dofinansowanego ze środków Ministra został określony w §2 ust. 2 umowy dotacyjnej i obejmował: honorarium za tłumaczenie 8 abstraktów i 1 wprowadzenia naukowego na język angielski, druk plakatów, honorarium za 4 teksty naukowe oraz 4 teksty o charakterze popularnonaukowym do publikacji, skład, łamanie, adiustacja, redakcja i korekta tekstu do publikacji, druk publikacji oraz opracowanie graficzne publikacji.

Termin wykonania zadania, na które udzielono dotacji ustalono od 8 kwietnia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Umowa weszła w życie z dniem obustronnego jej podpisania tj. z dniem 26 czerwca 2023 r., z mocą obowiązującą od 8 kwietnia 2023 r. Przyznane środki finansowe Ministra, Muzeum zobowiązane było wykorzystać od 8 kwietnia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., poprzez realizację wszystkich płatności. Środki dotacji celowej na podstawie niniejszej umowy wpłynęły na rachunek bankowy Muzeum w dniu 10 lipca 2023 r. (30.000,00 zł).

Raport końcowy z wykonania zadania do umowy nr 02507/23/DIK z 26 czerwca 2023 r.

⁹²Na podstawie zaktualizowanego wniosku nr 219550/22/A2 złożonego w dniu 22 maja 2023 r.

⁹³Raport końcowy z wykonania zadania został złożony w systemie EBOI w dniu 23 stycznia 2024 r.

⁹⁴Na podstawie zaktualizowanego wniosku nr 214974/22/A2 złożonego w dniu 26 maja 2023 r.

został złożony do Ministerstwa w terminie określonym w umowie dotacyjnej⁹⁵. W raporcie wykazano 16 dowodów księgowych na łączną kwotę 30.000,00 zł. Rozliczenie zostało zatwierdzone w zakresie rzeczowym i finansowym w dniu 7 lutego 2024 r.

f) umowa dotacji nr 04421/23/FPK/NIMOZ z 3 lipca 2023 r. w wysokości 73.600,00 zł została przeznaczona na dofinansowanie zadania pn. *Zakup wyposażenia do pracowni konserwatorskiej w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym*⁹⁶. Całkowity koszt zadania został określony na kwotę 92.000,00 zł, gdzie środki Ministra stanowiły 80% całkowitego kosztu zadania.

Szczegółowy zakres zadania dofinansowanego ze środków Ministra został określony w §2 ust. 2 umowy dotacyjnej i obejmował: zakup stołu niskociśnieniowego, odkurzacza przemysłowego, odkurzacza do zbiorów, opalarki, mikropiaskarki, pochłaniacza oparów, nawilżacza powietrza, kautera z termostatem, specjalistycznej lampy stojącej, żelazka do dublażu, ręcznej lampy podświetlanej z lupą, latarki UV, mikroskopu cyfrowego, komputera stacjonarnego, monitora i drukarki, cyfrowego aparatu fotograficznego do zdjęć dokumentacyjnych i obiektywu, szafy na chemikalia, stołu roboczego laboratoryjnego wyspowego, wyzwalacza, zestawu lamp studyjnych, 2 zestawów lamp UV na stojakach, 2 zestawów oświetlenia ciągłego na statywach, 2 parasolek transparentnych, tła fotograficznego, luksomierza, 2 pirometrów, szafki/stolika podręcznego na chemikalia, wagi elektronicznej, wiertarko-wkrętarki akumulatorowej, kompletu dłut snycerskich, zacisku taśmowego do zaciskania ram, 2 zacisków jednoręcznych, piły japońskiej snycerskiej, półmasks z 2 pochłaniaczami, lodówki oraz statywu fotograficznego.

Termin wykonania zadania, na które udzielono dotacji ustalono od 1 stycznia 2023 r. do 29 grudnia 2023 r. Umowa weszła w życie z dniem obustronnego jej podpisania tj. z dniem 3 lipca 2023 r., z mocą obowiązującą od 2 stycznia 2023 r. Przyznane środki finansowe Ministra, Muzeum zobowiązane było wykorzystać od 2 stycznia 2023 r. do dnia 29 grudnia 2023 r. poprzez realizację wszystkich płatności. Środki dotacji celowej na podstawie niniejszej umowy wpłynęły na rachunek bankowy Muzeum w dniu 27 lipca 2023 r. (73.600,00 zł).

Raport końcowy z wykonania zadania do umowy nr 04421/23/FPK/NIMOZ z 3 lipca 2023 r. został złożony do instytucji Zarządzającej (Narodowy Instytut Muzeów) w terminie określonym w umowie dotacyjnej⁹⁷. W raporcie wykazano 37 dowodów księgowych na łączną kwotę 73.600,00 zł. Rozliczenie zostało zatwierdzone w zakresie rzeczowym i finansowym w dniu 28 lutego 2024 r.

Muzeum posiadało komplet dokumentów finansowo-księgowych wykazanych w sześciu raportach z wykonania zadania. Dokumenty księgowe zostały opłacone w terminach realizacji zadań określonych w umowach dotacyjnych.

Środki finansowe Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wykorzystano w terminie określonym w umowach o dotacje celowe. Środki pochodzące z dotacji celowych były przechowywane na nieoprocentowanym rachunku bankowym. Nie osiągnięto, na rachunku obsługującym dotacje, odsetek bankowych

⁹⁵Raport końcowy z wykonania zadania został złożony w systemie EBOI w dniu 26 stycznia 2024 r.

⁹⁶Na podstawie zaktualizowanego wniosku nr 210424/22/A3 złożonego w dniu 13 czerwca 2023 r.

⁹⁷Raport końcowy z wykonania zadania został złożony w systemie EBOI w dniu 23 stycznia 2024 r.

z tytułu lokowania środków na lokatach typu overnight.

Stwierdzono, że Muzeum na potrzeby realizacji wszystkich zadań finansowanych na podstawie sześciu zbadanych umów dotacyjnych nie wyodrębniło ewidencji księgowej dla środków finansowych Ministra, czym naruszono art. 152 ust. 1 ustawy o *finansach publicznych* oraz §7 umów dotacyjnych, zgodnie z którym jednostki, którym została udzielona dotacja celowa są obowiązane do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków.

Zgodnie z wyjaśnieniami⁹⁸ Kontrolowanego Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym wyodrębnioną ewidencję księgową dotacji realizuje przez wyodrębnioną analitykę konta bankowego oraz konta 740 – przychody z dotacji i subwencji. Z uwagi na fakt, że dotacje są przyznawane na okres realizacji mieszczący się w danym roku podatkowym wszystkie koszty finansowane z dotacji są księgowane jak koszty standardowe na kontach zespołu 4 i 5 stosując w opisie dokumentu nazwę dotacji lub jej skrót w celu łatwego wyodrębnienia poszczególnych dokumentów.

Należy wskazać, że wpływ środków dotacji celowych został zaksięgowany odpowiednio na kontach: 740-36: Dotacja_Oj ty rzeko; 740-39: Dotacja_Jedrzejewscy; 740-40: Dotacja_Muzeum dla nas_OP; 740-44: Dotacja_Muzeum dla każdego; 740-45: Dotacja_Tradycja bębnienia; 740-43: Dotacja_Pracownia konserwatorska. Natomiast już koszty zadania księgowane były na kontach zespołu 4 i 5 według zadań, nie wydzielając kont ewidencji księgowej dla środków Ministra oraz środków pochodzących z innych źródeł.

Kontrola dowodów księgowych wykazanych w sześciu zbadanych raportach końcowych wykazała brak zamieszczania adnotacji o dokonaniu sprawdzeń pod względem formalno-rachunkowym, merytorycznym oraz zatwierdzeń do wypłaty, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy o *rachunkowości* oraz §2 zarządzenia nr 20/2019 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 17 czerwca 2019 roku w *sprawie określenia obiegu i rejestracji dokumentów finansowo-księgowych w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym*. Ustalono, że w 3 przypadkach⁹⁹ dowody księgowe nie zostały sprawdzone pod względem formalno-rachunkowym, w 10 przypadkach¹⁰⁰ nie uwzględniały daty dokonania sprawdzenia bądź nie zostały sprawdzone pod względem merytorycznym oraz w 14 przypadkach¹⁰¹ nie zostały zatwierdzone do wypłaty.

⁹⁸Wyjaśnienia Kontrolowanego z 18 maja 2026 r.

⁹⁹Rachunek z 30 listopada 2021 r., na kwotę 2.200,00 zł.

¹⁰⁰Brak daty: rachunek nr PK/44/07/2022 z 2 lipca 2022 r. na kwotę 2.000,00 zł, rachunek nr PK 42/07/2022 z 2 lipca 2022 r. na kwotę 2.000,00 zł, rachunek nr PK/45/07/2022 z 2 lipca 2022 r. na kwotę 2.000,00 zł, rachunek nr PK/03/11/2022 z 10 listopada 2022 r. na kwotę 2.800,00 zł, rachunek nr PK/43/07/2022 z 2 lipca 2022 r. na kwotę 600,00 zł, faktura VAT nr 98/07/2022 z 7 lipca 2022 r., na kwotę 295,20 zł, faktura VAT nr 120/08/2022 z 11 sierpnia 2022 r. na kwotę 799,50 zł; brak podpisu: delegacja nr 169/2022 z 20 września 2022 r. na kwotę 76,00 zł, delegacja nr 170/2022 z 20 września 2022 r. na kwotę 76,00 zł, delegacja nr 206/2022 z 20 września 2022 r. na kwotę 38 zł.

¹⁰¹Faktura nr FBADS-361-102188275 z 09 listopada 2022 r. na kwotę 60,00 zł, nr FBADS-361-102188275 z 10 listopada 2022 r. na kwotę 80,00 zł, nr FBADS-361-102192420 z 12 listopada 2022 r. na kwotę 125,00 zł, nr FBADS-361-102201151 z 17 listopada 2022 r. na kwotę 236,90 zł, nr FBADS-361-102206534 z 20 listopada 2022 r. na kwotę 300,00 zł, nr FBADS-361-102209221 z 22 listopada 2022 r. na kwotę 61,30 zł, nr FBADS-361-102166784 z 28 października 2022 r. na kwotę 41,90 zł, nr FBADS-361-102167414 z 28 października 2022 r. na kwotę 40,00 zł, nr FBADS-361-102167777 z 28 października 2022 r. na kwotę 40,00 zł, nr FBADS-361-102172080 z 31 października 2022 r. na kwotę 14,90 zł, rachunek z 30 lipca 2021 r. na kwotę 6.000,00 zł,

Kontrolowany wyjaśnił¹⁰², że powyższe braki wynikały z przeoczenia, nieuwagi lub nieobecności pracownika. Wszystkie faktury dotyczące kampanii reklamowej zostały spięte zszywkami w jeden pakiet i podpisana została pierwsza strona oznaczona jako raport rozliczenia: 4.10.2022-1.11.2022 z datą wpływu 15-11-2022 mając w domniemaniu, że reszta stanowi załączniki do tego raportu. Oczywiście jest to formalne przeoczenie. Nie można zgodzić się z powyższymi wyjaśnieniami. Należy wskazać, że zgodnie z art. 21 ustawy o rachunkowości dowód księgowych powinien zawierać m.in. stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych, podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania. Zgodnie z §2 zarządzenia nr 20/2019 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 17 czerwca 2019 roku w sprawie określenia obiegu i rejestracji dokumentów finansowo-księgowych w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym¹⁰³ zewnętrzne dokumenty finansowo-księgowe, dotyczące działalności poszczególnych komórek organizacyjnych Muzeum, w tym szczególnie realizowanych w nich umów i zamówień, są opisywane z należytą starannością i dokładnością (...). Pierwszym etapem jest podpisanie się upoważnionej osoby na pieczęcie w pozycji „sprawdzono pod względem merytorycznym” a następnie, przekazanie dokumentu do działu finansowo-księgowego. Na tym etapie dokument jest sprawdzany pod względem formalnym i akceptowany przez Głównego księgowego oraz Dyrektora. Kontrola okazanych dowodów księgowych wykazała nieprawidłowości w zachowaniu staranności i dokładności. Muzeum powinno dokonywać przedmiotowych sprawdzeń zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz wewnętrznej procedury opisującej obieg i kontrolę dokumentów księgowych.

W jednym przypadku¹⁰⁴ rachunek wystawiony przez wykonawcę dzieła nie był opatrzony klauzulą potwierdzającą źródło finansowania powstałego kosztu, co było niezgodne z §7 umowy dotacyjnej nr 10045/21/FPK/DIK z 2 sierpnia 2021 r. Kontrolowany, pomimo zwrócenia się do niego o przekazanie wyjaśnień, nie zajął stanowiska. Zgodnie z wyżej przytoczonym zapisem Zleceniobiorca jest zobowiązany do opatrywania klauzulą *płatne ze środków finansowych Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w wysokości ... zł w ramach umowy Nr 10045/21/FPK/DIK*, dokumentów stanowiących podstawę rozliczenia finansowego.

W 5 przypadkach¹⁰⁵ Muzeum nie uwzględniało w swoich umowach zapisów dotyczących kar umownych mających na celu zabezpieczenie interesu Muzeum oraz środków Ministra przekazanych na realizację zadań wynikających z podpisanych umów dotacyjnych. Kontrolowany wyjaśnił¹⁰⁶, że ze względu na wysoki poziom zaufania do wykonawców,

rachunek z 4 sierpnia 2021 r. na kwotę 500,00 zł, rachunek z 26 sierpnia 2021 r. na kwotę 500,00 zł, delegacja nr 206/2022 z 20 września 2022 r. w kwocie 38,00 zł.

¹⁰²Wyjaśnienia Kontrolowanego z 27 maja 2026 r.

¹⁰³Zastąpione Zarządzeniem nr 19/2021 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 25 października 2021 roku w sprawie określenia obiegu, opisywania i rejestracji dokumentów finansowo-księgowych w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym.

¹⁰⁴Rachunek z 30 lipca 2021 r., na kwotę 6.000,00 zł z dnia 4 sierpnia 2021 r. na kwotę 500,00 zł, z dnia 30 listopada 2021 r. na kwotę 2.200,00 zł.

¹⁰⁵Umowa o dzieło nr 73/MNKD/2020/KC z 16 maja 2020 r., nr 69/MNKD/2020/KC z 16 maja 2020 r., nr MNKD 128/2022/OP z 12 lipca 2022 r., nr MNKD 126/2022/OP z 11 lipca 2022 r., nr MNKD 127/2022/OP z 12 lipca 2022 r.

¹⁰⁶Wyjaśnienia Kontrolowanego z 27 maja 2026 r.

Muzeum odstąpiło od zapisu stosowania kar umownych. Należy wskazać, że Instytucja dysponująca środkami publicznymi nie posiada prawnej swobody w zakresie rezygnacji z instrumentów ochrony majątku publicznego w oparciu o uznaniowe przesłanki. Zaufanie do kontrahentów nie zwalnia Dyrektora Muzeum z obowiązku dochowania należytej staranności w zabezpieczeniu interesów finansowych instytucji. Należy wskazać, że brak kar umownych oznacza, że w przypadku nienależytego wykonania umowy (opóźnienia, wadliwe wykonanie), Muzeum jest pozbawione bezkosztowej i skutecznej ścieżki dochodzenia roszczeń finansowych. Kary umowne pełnią nie tylko funkcję naprawczą, ale przede wszystkim prewencyjną i dyscyplinującą.

Analiza dokumentacji finansowo – księgowej wykazała, że do 29 zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej równowartości 130.000,00 zł netto¹⁰⁷, Muzeum nie posiadało dokumentacji potwierdzającej rozeznanie rynku, co stanowiło naruszenie postanowień zarządzenia nr 34/2016 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 26 września 2016 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym*¹⁰⁸. Zgodnie z punktem IV ust. 1 ww. zarządzenia, w przypadku zamówień do 20.000,00 zł netto do wniosku o zakup lub usługę należy dołączyć potwierdzenie przeprowadzenia sondażu rynkowego w formie oferty, wydrukowanego cennika internetowego, notatki z przeprowadzonej rozmowy telefonicznej, analizy kosztów poniesionych w ostatnich 12 miesiącach przed wszczęciem postępowania. W omawianych przypadkach Muzeum nie okazało notatek z przeprowadzonych rozmów telefonicznych w wyniku których wyłoniono wykonawców.

W odniesieniu do jednej umowy¹⁰⁹ Muzeum pominęło obowiązek zabezpieczenia interesów Muzeum określony w punkcie IX ww. zarządzenia, zamawiając usługę polegającą na przeprowadzeniu 5 szkoleń w zakresie obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Kontrolowany wyjaśnił¹¹⁰, że *Muzeum nie sporządziło pisemnego zlecenia oraz nie zawarło umowy z firmą (...). Współpraca zawarta została na podstawie ustaleń ustnych oraz wniosku zakupowego i rozliczona na podstawie faktury*. Zgodnie z punktem IX ust. 1 ww. zarządzenia, przy wartości zamówienia powyżej 10.000,00 zł brutto dla zabezpieczenia interesów Zamawiającego niezbędne jest zawarcie pisemnej umowy z wykonawcą lub sporządzenie pisemnego zlecenia na realizację zamówienia, co nie zostało przez Muzeum wykonane.

Muzeum, do usługi: opłata za promocję postów na Instagramie¹¹¹ korzystało z wzoru

¹⁰⁷ Dotyczy usług: Konsultacje ze specjalistą pod kątem dostosowania oferty do osób ze szczególnymi potrzebami, projekt graficzny i druk ulotki promocyjnej z ofertą edukacyjną dla osób z niepełnosprawnościami, transport uczestników na zajęcia edukacyjne w oddziałach w Kazimierzu Dolnym i Janowcu, przeprowadzenie 5 szkoleń w zakresie obsługi osób ze szczególnymi potrzebami w ramach projektu z programu Kultura dostępna, tłumaczenie pisemne PL-EN, Wydanie książki Tradycja bębnienia wielkanocnego w Polsce; zakup rejestratora temperatury i wilgotności Termioplus, wagi stołowej, wkrętarko-wiertarki, odkurzacza archiwalnego MUNTZ888, stołu wypowego z blatem, tłumaczenie zwykłe tekstów do katalogu; warsztaty cyfrowe zasoby kultury; warsztaty Tworzymy prototyp mini aplikacji; spotkanie z grafikiem cyfrowym; warsztaty w studiu nagrań, wynagrodzenie za warsztaty z tworzenia animacji poklatkowej i nowoczesnych form prezentacji; przygotowanie graficzne i wydruk ulotek A4/A5; wynagrodzenie za wykonanie mini aplikacji; realizowanych na podstawie umów o dzieło MNKD50/2021/Z, MNKD62/2021/ZJ, MNKD65/2021/ZJ, MNKD63/2021/ZJ, MNKD61/2021/ZJ, MNKD64/2021/ZJ, MNKD67/2021/Z, MNKD66/2021/ZJ; zakup materiałów do aranżacji wystawy.

¹⁰⁸ Zaktualizowane Zarządzeniem nr 23/2021 z 29 listopada 2021 r. oraz Zarządzeniem nr 4/2022 z 22 marca 2022 r.

¹⁰⁹ Faktura VAT FVS/MOD/2023/7/5 z 31 lipca 2023 r.

¹¹⁰ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 27 maja 2026 r.

¹¹¹ Faktura nr FBADS-361-102188275 z 09 listopada 2022 r. na kwotę 60,00 zł, nr FBADS-361-102188275 z 10 listopada 2022 r. na kwotę 80,00 zł, nr FBADS-361-102192420 z 12 listopada 2022 r. na kwotę 125,00 zł, nr

wniosku o wyrażenie zgody na zakup, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 34/2016 Dyrektora Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym z dnia 26 września 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym, które utraciło moc na rzecz Zarządzenia nr 4/2022 które obowiązywało od dnia 22 marca 2022 r. Kontrolowany wyjaśnił¹¹², że wniosek został napisany omyłkowo na starym formularzu. W związku z powyższym stanem faktycznym, Muzeum powinno w sposób skuteczny monitorować prawidłowość stosowania aktualnej procedury dotyczącej udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 130.000,00 zł.

Stosowane przez Muzeum wnioski o zakup lub usługę w 21 przypadkach¹¹³ nie zawierały daty akceptacji celowości zamówienia, w 29 przypadkach¹¹⁴ nie zawierały daty potwierdzenia posiadania środków finansowych na realizację zamówienia oraz w 31 przypadkach¹¹⁵ nie zawierały daty zgody na realizację zamówienia oraz w 2 przypadkach¹¹⁶ nie zawierały daty sporządzenia wniosku. Kontrolowany wyjaśnił¹¹⁷, że powyższe braki

FBADS-361-102201151 z 17 listopada 2022 r. na kwotę 236,90 zł, nr FBADS-361-102206534 z 20 listopada 2022 r. na kwotę 300,00 zł, nr FBADS-361-102209221 z 22 listopada 2022 r. na kwotę 61,30 zł, nr FBADS-361-102166784 z 28 października 2022 r. na kwotę 41,90 zł, nr FBADS-361-102167414 z 28 października 2022 r. na kwotę 40,00 zł, nr FBADS-361-102167777 z 28 października 2022 r. na kwotę 40,00 zł, nr FBADS-361-102172080 z 31 października 2022 r. na kwotę 14,90 zł.

¹¹² Wyjaśnienia Kontrolowanego z 27 maja 2026 r.

¹¹³ Zakup żelazka przemysłowego; zakup latarki konserwatorskiej; zakup aparatu fotograficznego z obiektywem, lampy Patona Premium, statywu oświetleniowego, wyzwalacza quadralite, zestawu lamp studyjnych, parasolek transparentnych, tła fotograficznego, statywu M290, piły japońskiej, kompletu dłut narex, zacisków wolcraft, zacisku taśmowego Bessey, wagi elektronicznej, pirometrów Termioplus, stolika/szafki na kółkach Nissafors Ikea, półmiski 3M, szafy na chemikalia, drukarki Brother, lodówki Amica, Mikroskopu cyfrowego, opalarki Makita, stołu niskociśnieniowego, odkurzacza Alto Attix, pochłaniacza oparów Nedermann, Kautera z termostatem RTC, Lampy konserwatorskiej, lampy podświetlanej z lupą, materiałów konserwatorskich, mikropiaskarki Minipen Mobil, włókniny Tyvek, papieru bezkwasowego, nawilżacza ewaporacyjnego; konsultacje merytoryczne; projekt graficzny i druk ulotki promocyjnej; transport uczestników na zajęcia; szkolenie dla pracowników z obsługi gościa z niepełnosprawnością.

¹¹⁴ Zakup artykułów spożywczych; zakup dot. badań terenowych; druk plakatów dot. wydarzenia promującego publikację; zakup żelazka przemysłowego; zakup latarki konserwatorskiej; zakup aparatu fotograficznego z obiektywem, lampy Patona Premium, statywu oświetleniowego, wyzwalacza quadralite, zestawu lamp studyjnych, parasolek transparentnych, tła fotograficznego, statywu M290, piły japońskiej, kompletu dłut narex, zacisków wolcraft, zacisku taśmowego Bessey, wagi elektronicznej, pirometrów Termioplus, stolika/szafki na kółkach Nissafors Ikea, półmiski 3M, szafy na chemikalia, aparatu do podczerwieni Canon 2000D, drukarki Brother, lodówki Amica, Mikroskopu cyfrowego, opalarki Makita, stołu niskociśnieniowego, odkurzacza Alto Attix, pochłaniacza oparów Nedermann, Kautera z termostatem RTC, Lampy konserwatorskiej, lampy podświetlanej z lupą, materiałów konserwatorskich, mikropiaskarki Minipen Mobil, włókniny Tyvek, papieru bezkwasowego, nawilżacza ewaporacyjnego; reklama na Instagramie; zakup gablot szklanych, słupka wygradzeniowego, druk katalogu do wystawy; tłumaczenie tekstu na język angielski; projekt graficzny i druk ulotki promocyjnej, transport uczestników na zajęcia; szkolenie dla pracowników z obsługi gościa z niepełnosprawnością.

¹¹⁵ Zakup artykułów spożywczych; zakup dot. badań terenowych; druk plakatów dot. wydarzenia promującego publikację; zakup żelazka przemysłowego; zakup latarki konserwatorskiej; zakup aparatu fotograficznego z obiektywem, lampy Patona Premium, statywu oświetleniowego, wyzwalacza quadralite, zestawu lamp studyjnych, parasolek transparentnych, tła fotograficznego, statywu M290, piły japońskiej, kompletu dłut narex, zacisków wolcraft, zacisku taśmowego Bessey, wagi elektronicznej, pirometrów Termioplus, stolika/szafki na kółkach Nissafors Ikea, półmiski 3M, szafy na chemikalia, aparatu do podczerwieni Canon 2000D, drukarki Brother, lodówki Amica, Mikroskopu cyfrowego, opalarki Makita, stołu niskociśnieniowego, odkurzacza Alto Attix, pochłaniacza oparów Nedermann, Kautera z termostatem RTC, Lampy konserwatorskiej, lampy podświetlanej z lupą, materiałów konserwatorskich, mikropiaskarki Minipen Mobil, włókniny Tyvek, papieru bezkwasowego, nawilżacza ewaporacyjnego; reklama na Instagramie; zakup gablot szklanych, słupka wygradzeniowego; druk katalogu do wystawy; catering na szkolenia; tłumaczenie tekstu na język angielski; konsultacje merytoryczne; projekt graficzny i druk ulotki promocyjnej; transport uczestników na zajęcia; szkolenie dla pracowników z obsługi gościa z niepełnosprawnością.

¹¹⁶ Zakup lampy UV świetlówki, stojaków na świetlówki.

¹¹⁷ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 27 maja 2026 r.

wynikają z przeoczenia podczas podpisywania wniosków. Należy wskazać, że zamieszczenie daty obok podpisu nie ma charakteru czysto formalnego. Stanowi ona istotny element zapewniający przejrzystość i rozliczalność procesu decyzyjnego. Data przy podpisie pozwala na ustalenie chronologii dokonanych czynności sprawdzających i akceptacyjnych, co jest niezbędne dla zachowania ciągłości procesu oraz możliwości późniejszej weryfikacji, czy poszczególne elementy procesu zostały wykonane w odpowiednim czasie i kolejności.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono również, że Muzeum w umowach o dzieło¹¹⁸ korzystało z wyłączenia stosowania procedur przewidzianych zarządzeniem w przypadku realizacji usług polegających na przygotowaniu tekstu do publikacji oraz opracowania graficznego materiałów, powołując się odpowiednio na zapisy pkt VII ust. 1 pkt 5 oraz 10 ww. zarządzenia, który wskazuje że, *przepisów określonych w rozdziałach V-VI instrukcji nie stosuje się do dostaw lub usług (...)*. Szczegółowa analiza zapisów zarówno zarządzenia jak i umów o dzieło w których uwzględniano zapis o wyłączeniu, pozwoliła ustalić, że przedmiotowe umowy z uwagi na próg kwotowy, mieściły się w rozdziale IV zarządzenia (usługi lub zakupy do 20.000,00 zł netto), a tym samym nie powinny zostać wyłączone z obowiązku przygotowania wniosku o dokonanie zakupu lub usługi oraz dokumentacji potwierdzającej rozeznanie rynku. Kontrolowany wyjaśnił¹¹⁹, że *prawdopodobnie błędnie przez pomyłkę zastosowano zapis z Regulaminu*. Nie można się zgodzić z powyższym, gdyż nieprawidłowość występuje na poziomie samego zarządzenia Dyrektora Muzeum, a nie treści poszczególnych umów o dzieło.

Muzeum wywiązało się z działań informacyjnych określonych w §6 umów dotacyjnych poprzez umieszczenie na materiałach reklamowych i informacyjnych dotyczących realizowanego zadania informacji o dofinansowaniu zadania ze środków finansowych Ministra. W odniesieniu do zadania pn. *Zakup wyposażenia do pracowni konserwatorskiej w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym*, Kontrolowany umieścił na drzwiach pomieszczenia w którym znajdował się zakupiony sprzęt, plakat informacyjny spełniający wymogi rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub państwowych funduszy celowych¹²⁰ oraz załącznika nr 1 do tego rozporządzenia oraz poprzez zamieszczenie stosownych informacji na stronie internetowej Muzeum (zakładka: Muzeum-Projekty MNKD).

Terminowość i prawidłowość wykorzystania oraz rozliczania dotacji celowych ze środków Ministra, należy ocenić pozytywnie z zastrzeżeniami. Muzeum prawidłowo i terminowo rozliczyło sześć dotacji celowych. Jednakże stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokumentowania czynności związanych z realizacją zadań.

¹¹⁸ Umowa o dzieło nr MNKD 128/2023/ZJ, MNKD 133/2023/ZJ, MNKD 131/2023/ZJ, MNKD 130/2023/ZJ, MNKD 132/2023/ZJ, MNKD 125/2023/ZJ, MNKD 127/2023/ZJ, MNKD 129/2023/ZJ, MNKD 129/2023/ZJ, MNKD 126/2023/ZJ, MNKD 128/2022/OP, MNKD 138/2022/OP, MNKD 126/2022/OP, MNKD 127/2022/OP.

¹¹⁹ Wyjaśnienia Kontrolowanego z 27 maja 2026 r.

¹²⁰ Dz. U. z 2021 r., poz. 953.

IV. POZOSTAŁE INFORMACJE I POUCZENIA

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i oceny, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, wnoszę o:

1. Wprowadzenie nowego regulaminu organizacyjnego Muzeum zgodnego z obowiązującym statutem Muzeum, w tym:
 - a) przywrócenie Działu Biblioteki i Archiwum Historycznego, jako odrębnego działu w strukturze organizacyjnej Muzeum;
 - b) przeprowadzenie ponownej analizy zasadności decentralizacji struktury zarządzania Muzeum przez przywrócenie stanowisk kierowników w oddziałach;
 - c) przywrócenie stanowisk zaliczanych do grupy zawodowej muzealników zgodnych z obowiązującą ustawą o muzeach. Zgodnie z art. 32 ust. 2 powołanej ustawy – pracowników, którzy tworzą zawodową grupę muzealników, zatrudnia się na stanowiskach kustosza dyplomowanego, kustosza, adiunkta i asystenta;
 - d) przeprowadzenie analizy możliwości utworzenia samodzielnego stanowiska głównego inwentaryzatora oraz Działu Inwentaryzacji Zbiorów, a także samodzielnego stanowiska ds. konserwacji zbiorów/ Głównego Konserwatora Zbiorów oraz Działu Konserwacji Zbiorów.
2. Opracowanie wewnętrznych aktów prawnych zgodnych z nowym regulaminem organizacyjnym Muzeum oraz obowiązującymi przepisami, w tym ustawą o muzeach.
3. Opracowanie strategii rozwoju Muzeum oraz polityki gromadzenia zbiorów.
4. Prowadzenie archiwum zakładowego zgodnie z *Instrukcją organizacji i zakresu działania archiwum zakładowego* oraz zakończenie porządkowania dokumentacji archiwalnej.
5. Prowadzenie ewidencji zbiorów muzealnych zgodnie z rozporządzeniem ewidencyjnym, w tym uzupełnienie dokumentacji wizualnej oraz danych na kartach ewidencyjnych zbiorów, danych w księgach inwentarzowych, w księdze depozytów oraz dokonanie oznakowania lub korekty oznakowania zbiorów.
6. Zewidencjonowanie zbiorów, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 3 zarządzenia nr 17/2024 dyrektora Muzeum z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie wniosków z kontroli wewnętrznej przeprowadzonej w oddziale Kamienica Celejowska w dniach 4-8 marca 2024 r.
7. Wystąpienie do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w trybie art. 24 ust. 1 ustawy o muzeach (tj. ze względu na zmianę statusu prawnego muzealiów) z wnioskiem o wyrażenie zgody na skreślenie z inwentarza zbiorów muzealiów przekazanych do innego podmiotu (na podstawie decyzji wydanej przez ministra w 2020 r., znak: DDK-WM.613.35.2018.AM), a po uzyskaniu zgody ministra dokonanie stosownych skreśleń.
8. Przegląd i naprawę uszkodzonych ksiąg inwentarzowych muzealiów.
9. Dostosowanie nazw ksiąg depozytowych do nazewnictwa określonego w § 3 ust. 1 rozporządzenia ewidencyjnego oraz w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 26/2025.

10. Scalenie dokumentacji akcesyjnej przez umieszczenie jej w miejscu/miejscach przechowywania ksiąg inwentarzowych.
11. Zabezpieczenie ksiąg inwentarzowych zbiorów, ksiąg depozytów, dokumentacji akcesyjnej i dotyczącej przemieszczania oraz kontroli zbiorów przed dostępem osób nieupoważnionych, kradzieżą, pożarem oraz innymi niebezpieczeństwami grożącymi ich zniszczeniem lub utratą.
12. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia pracowni fotograficznej/digitalizacji zbiorów, zgodnie ze standardami rekomendowanymi przez Narodowy Instytut Muzeów.
13. Ponowne opracowanie dokumentu wewnętrznego regulującego sposoby i formy gromadzenia i ewidencjonowania zbiorów w Muzeum (w tym przechowywanie i udostępnianie).
14. Wdrożenie programu do ewidencji zbiorów umożliwiającego prowadzenie elektronicznej ewidencji zbiorów z możliwością tworzenia oraz wydruku dokumentów (w tym ksiąg inwentarzowych, kart ewidencyjnych, dokumentów akcesyjnych oraz dotyczących kontroli i przemieszczania zbiorów) dla wszystkich oddziałów.
15. Opracowanie i wdrożenie zasad ewidencji i przechowywania dokumentacji wizualnej zbiorów, zgodnie z aktualnymi standardami rekomendowanymi przez Narodowy Instytut Muzeów.
16. Przeprowadzenie analizy dotyczącej możliwości zwiększenia środków przeznaczanych na rozbudowę kolekcji.
17. Opracowanie regulaminu zwiedzania Muzeum.
18. Opracowanie zarządzenia w sprawie określenia warunków oraz cennika ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego dotyczącego udostępniania wizerunków obiektów ze zbiorów muzealnych.
19. Zwiększenie dostępności zbiorów muzealnych przez stworzenie odpowiednio wyposażonej przestrzeni umożliwiającej prowadzenie kwerend archiwalnych oraz udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych, z zapewnieniem niezbędnego zaplecza technicznego (sprzętu komputerowego wraz z dostępem do bazy zbiorów).
20. Opracowanie i wdrożenie jednolitego standardu prezentacji zbiorów na wystawach we wszystkich oddziałach, obejmującego w szczególności sposób prezentowania informacji dla zwiedzających, tekstów kuratorskich oraz opisów zbiorów prezentowanych na wystawach.
21. Wprowadzenie w miarę możliwości standardu zapewniającego zwiedzanie wystaw także w języku angielskim, oraz stosowanie anglojęzycznych podpisów do eksponatów oraz tekstów kuratorskich.
22. Prowadzenie cyklicznych przeglądów konserwatorskich oraz opracowanie planu opieki nad obiektami nieruchomymi.
23. Wdrożenie systemu bazodanowego do ewidencji i dokumentacji konserwatorskiej oraz zapewnienie regularnego zabezpieczania plików cyfrowych w archiwum Muzeum.
24. Zapewnienie dodatkowych działań prewencyjnych:
 - a) wprowadzenie polityki Zintegrowanego Zarządzania Szkodnikami (IPM);

- b) poddawanie obiektów ekspozycyjnych z materiałów organicznych (np. pnie drzew) procesom dezynfekcji i dezynsekcji przed włączeniem do ekspozycji;
 - c) kontynuacja zakupów sprzętu do stabilizacji mikroklimatu (nawilżacze, osuszacze).
25. Wprowadzenie zasad pisemnego dokumentowania każdego obchodu konserwatorskiego.
26. Uzupełnienie informacji na temat stanu zachowania zbiorów w kartach ewidencyjnych i protokołach zwrotu.
27. Zwiększenie powierzchni magazynowej dla wszystkich oddziałów, w celu zapewnienia zbiorom bezpieczeństwa oraz właściwego stanu zachowania.
28. Prowadzenie spójnej działalności naukowo-wydawniczej, w tym organizowanie konferencji, seminariów i spotkań naukowych, opracowywanie i publikowanie katalogów zbiorów oraz wydawanie stałego periodyku muzealnego.
29. Założenie i prowadzenie książek eksploatacji i konserwacji zabezpieczeń elektronicznych.
30. [REDACTED]
31. [REDACTED]
32. Zakup i montaż systemu wykrywania wycieków opartego o kable sensoryczne w magazynach zbiorów w Oddziale Kamienica Celejowska.
33. Opracowanie planu ochrony, instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, instrukcji przygotowania zbiorów dla tymczasowego magazynu zbiorów w Puławach.
[REDACTED]
34. Dokonywanie na bieżąco wpisów w książkach obiektu budowlanego.
35. Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej dla kosztów ponoszonych ze środków dotacji celowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
36. Przestrzeganie zapisów wewnętrznych regulaminów określających zasady udzielania zamówień publicznych poniżej progów unijnych.
37. Dochowanie należytej staranności w zakresie dokonywania sprawdzeń pod względem formalno-rachunkowym, merytorycznym oraz w zakresie zatwierdzeń do wypłaty wynikających z ustawy o rachunkowości oraz wewnętrznych procedur dotyczących obiegu, opisywania i rejestracji dokumentów finansowo-księgowych.
38. Uwzględnianie w zawieranych przez Muzeum umowach, kar umownych umożliwiających zabezpieczenie interesu jednostki oraz środków Ministra przekazanych na realizację zadań wynikających z podpisanych umów dotacyjnych.

Obowiązek
poinformowania
o sposobie realizacji
zaleceń
pokontrolnych

Na podstawie art. 49 w zw. z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy *o kontroli w administracji rządowej*, zwracam się do Pana Dyrektora o przedstawienie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy *o kontroli w administracji rządowej* od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Warszawa, września 2026 r.